

◆◆◆ GARSAS ◆◆◆ SUSIVIENYJIMO. ◆◆◆

Nr. 40.

Plymouth, Pa., diena 1 Spalnio (October) 1890 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas V.

Tas laikraštis yra patvirtintas ir pavelytas dėl skaitymo broliams Lietuviams nu valdžios dvasizskos katalikizskos.
Kum: D-ras M. Judiszius, klebonas Brooklyno.
Kumingas A. Burba, klebonas Plymoutho.

ŁOCNASTIS J. PAUKSZCZIO.
Redytojas J. Andziulaitis.
Rankraščiai, atsusti nuo musu broliu [korespondencijos] nebus su-gražinti atgalios.

THE WEEKLY
"Vienybe Lietuvniku"
 APPEARING EVERY WEDNESDAY
 The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 75,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

Kalendorius 1890.

19 SANVAITĖ (NEDELE) PO SEKMINIŲ.
Evangelija: „Apie užkriestus ant svotbos“.
 (Mat. 12.)

Adresai Uredininku
Susivienyjimo Lietuvniku
Amerikoje.

RATES OF ADVERTISING.
 ONE LINE ONCE..... \$0.25
 ONE INCH ONCE..... \$1.00
 ONE INCH, ONE YEAR..... \$10.00
all communications must be addressed

SPALINIS (OCTOBER) MENŪ. *Turi dieny 31.*

Rektorius,
Rev. M. Juodyszis,
152 North 10-th Street,
Brooklyn, E. D. N. Y.
 Prezydentas,
Thomas A. Butkiewicz,
Nanticoke, Luzerne County Penn'a.
 Sekretorius,
Vincent Wroczynecki,
Mahanoy City, Schuylkill Co. Pa.,
P. O. Box 429.
 Kasierius,
Sylvester Pauksztis,
Edwardsville, Luz. County Penn'a

Joseph Panksztis, Plymouth, Pa.,
 The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
Job Printing in all modern languages.

DIENOS. VARDAI SZVENTUJU:

5	Nedele.	Placido su draug.	(Delezia.)
6	Panedel.	Brunono Iszpaž. ir Fidos P.	
7	U tarnj.	Justinos ir Julijos muczeln.	
8	Sereda.	Brigytos naszles.	
9	Ketverg.	Dijonizijo Vyskupo muczeln.	
10	Petnyecz.	Pranciszkaus Borg., Gerono.	
11	Subata.	Vincento, Placidos.	

"Vienybe Lietuvniku"
 Iszeina kožna Sereda, Plymouth, KAS TUOJA.
 ANT METU AMERIKOJE.... \$2.00.
 UZMARE..... \$3.00.
 Adresas toks:

Joseph Panksztis,
 132 E. Main Str.,
 Plymouth, Luz. Co. Pa.,

Kiekvienas skaitytojas — prenumeratorius „Vienybės Lietuviui“ gauna per mus redakciją „Varpa“, su prisistatymu už 1 dolerį, ant metu, „Sviesa“ su prisistatymu už 30 ct. „Ukininką“ su prisistatymu už 1 dolerį.

Rėdystėje galima gauti sekancias knygas:

- 1.) Lietuvos Sapną už 5 ct.
- 2.) Lietuvos Istoriją už 50 ct.
- 3.) Knygas teisybių už 25 ct.

Plymouth Pa., 30 d. Rugsėjo.

Lenkai neseniai uždėjo naują susivienijimą, taip vadina ją „Unija“. Toji naujai nuliudytoji organizacija, kaip kad skaitome jos įstatuose, turės savą už mierį „atbudavimą oiczyznos nū marės iki marės“. Tą mierį ji tikisi pasieksianti patraukdama lietuvius ir rusinus savą bernauti, iš viršaus trenkdama toms dviem tautoms į akis tokį graudenimą: „Pardavėju tėvynės, išgėdintu paties Dievo bus tasai, kuris Lietuvą, Lenkiją ir Rusiją, veikalais Dievo į vieną Lenkiją sulietas užsimanytu kada skirti“ [Kuningaiksztis Adomas Czartoryskis].

Regimai lenkai dar nei nemislyja paliauti apiekovotiesi apie „litvinus“, nepaisindami ant to, patinka ar nepatinka mums toji lenkiskoji apieka.

— Nanticoke iszeinantis lenkiskasis laikrasztis taipina officijaliską praneszimą p. Butkiewicz, apie seimą „Susivienijimo“, aprupindamas jį prieg tam su sekanczia pasarga: „Susivienijimas lietuvių neturi nieko abelno su saujale (sic!) tų lengvatikių, kurie iszganymą Lietuvos parenia ant kurstymo neapykantos prieš lenkus“. Yla isz maiszo mat turi iszlysti. Mierius prezidento isz dalies ankseziaus ispėjo tuli sanariai, bet apie tai paszaekėsime su visomis iszgalėmis po seimui.

— Draugystė „Sz. Kazimie-

ro“ isz Boston, Mass., prisuntė į kasą „Susivienijimo“ \$33.00.

Isz Lietuvos.

— Musų mokinta literatūra pradėjo buti ir kitur garsinga. p. Boguslavski, spausdindamas savo knygą: „Historija Slovia“ mislyjo, kad pirmas iszvedė pradžia lietuvių ir slavų isz Dakijos ir Trakijos, tūmi tarpu garbė to atidengimo priguli garsingamjam mokintam vyrui, raszanciam lietuviszkai — Drui Jonui Basanaveziui, kuris apie tai atspausdino garsingą knygutę 1882 m. po antraszu „Žiponas ir Žiponė“, ant kurios mokintas svietas atidengė savo akis. P. Konstancija Skirmuntaitė, gyvenanti Pinske, Minsko red., budama žingeidi įtuos tos knygos, praszė p. M. D. Silvestraiczio, idant ją pardedtu ant lenkiskos kalbos. Perskaicziusi perdejimą, pripazino jį labai svarbiu ir siųsdama tą rankrasztį į Bulgariją pas Drą Basanavezių, praszė jo peržiūrėti ir daleidimo spausdinti jį lenkiskai. Jei gu autorius ant to sutars, apie ką neabejojame, tai tada eis platesnė žinia apie augsztai mokintus darbus gūdotoino Daktaro. Vokiecziai ir maskoliai taip jau storojasi gerų iszverstoju ne tik tos knygos Dro B., bet ir kitų nemažai garsingų jo rasztų. Maskoliai su lenkais Vilniuje, Pinske, Raseinių ir Szaulių Kliube ir kitur, iszgirdę apie taip svarbius rasztus lietuviszkus Dro Basanaveziaus, nepripazindami, taip kaip ir visados, Lietuvos esybės, vieni ir kiti smarkiai susipykdami, savinosi garsingą musų rasztininką. Maskoliai sako, kad ans isz dvasės yra maskolius, nės iszėjo maskoliszkus mokslus ir raszė į „Novoje Vremia“ artikulius, o antri tvirtina, kad ans yra lenku, nės gimė Len-

kijoje (!), Suvalkų rėdyboje, Oszkabaliuse ir raszė taipogi kelis artikulius lenkiskzcai. Tada kada svetimtaucziai ginčzą veda dėl jo tautystės, mės dar nepasirupinome nei apie menką biografiją dėl to vyro, kurio atradimas gali buti prilygintas ne vienam garsingam atradimui. Jis tai mums parodė, isz kur lietuviszki Ariai arba artojai iszėjo. Jeigu kas neskaitė tos knygos, tai perskaitykite, o jeigu skaitėte, tai dar sykį peržiurekite, idant suprastumėte. [„Varpas“, No. 7].

— Aszmenės paviete sudegė miestelis Lipniskziai. Ugnis prasidėjo bažnyczioje laike dievmaldystės nū žvakės. Medinė bažnyczia umu laiku tapė praryta liepsnų. Vėjui pueziant, užsidegė sziaudiniai stogai artymiausių namų ir trumpoje valandoje 100 namų stovejo liepsnose.

— Minsko apigardose atsirado didelės daugybės vilkų, kurie ir vaikus pagriebę sudrąsko. Dėl isznaikinimo jų tapė net žalnieriai iszsiųsti.

— Kaip susilenkejusi bajorija elgiasi Lietuvoje, galima persiliudyti isz tų dviejų faktų: Pagiriuse vienas ponas praleidė visą kuningaiksztystę, 300.000 margų apimanczia, laike 6 metų, nors apimdamas po motynai turtus — jokių skolų nerado. Sziaudien tasai ponas, vos 30 metų amziaus turintis, gesina savo sąžinę degtine Minsko mieste. Neseniai pardavė kitas ponas Slonimo paviete [Vilniaus red.] savo dvarą su 800 valakų ir visokiais pabrikais vienam maskoliui isz Peterburgo už 520,000 rublių.

— Vilniuje žydai tapė baisingai sumusztai isz priezasties buk nužudymo vieno krikszczionies. Policija ir kazokai po didelių sunkenybių tik isztengė numalszinti juirtusius žmones.

Isz Kitur.

— *Suv. Valstijos.* Harisono, Ark., tapė atidengtos labai turtingos sidabro kasyklės. Penki metatai tam atgalios nekuris John Mc Adams tapė prasudytas ant penkių metų kalėjimo už platinimą netikrų pinigų. Veliaus pasirodė, kad tie pinigai buvo padaryti isz sidabro ir daugiaus vertesni už tikrą dolerį. Mc Adams mat kasė sidabrą kalnūse, netoli nū savo namų, ir isz jo darė pinigus. Jis tapė paleistas neseniai, isztupėjęs savo laiką, ir parėjęs namon parodė pas savę kruvas gryno sidabro.

— Georgijos valstijoje buvo 16.500 ženybų pereituse metuse. Ant negrų iszpula didesnis nūsizmtis ženybų, nės ant baltųjų.

— „Brotherhood of Locomotive Firemen“ yra galinga organizacija. 1888 m. draugystė toji paaukavo milžiniską sumą \$ 400.000 dėl pagelbos anam garsingam straikui ant gelezinkelio Chicago, Burlington & Quincy. Dabar vėliuk, po 1½ met. po anam straikui, draugystė szitoji sutarė pastatyti už \$150.000 puikų trobsį, kuriame bus pasodinta centraliszkoji valdzia draugystės. Į tą draugystę priguli tik 20.000 žmonių — matyt, kad tie žmonės kitaip elgiasi, ne kad lietuviai savo „susaidėse“.

— *Kanada.* Paskutinėje sessijoje legislatures Quebec'o provincijos tapė priimtas įstatas dėl suteikimo szimto akrų žiamės kožnam tėvui, 12 gyvų vaikų turineziam.

— *Maskolija.* Laikrasztis „XIX Siecle“ talpina savyje straipsnį vieno maskoliaus, kuriame tarp kitko skaitome: „Jus ten Prancuzijoje visi turite klaidingą supratimą apie nihilizmą. Žmones galima

užmuszti, uždaryti, ale ne i-
dėjas!.. Taigi mės laukiame...
Kiti nihilistai atvažiūs į Pa-
ryžių ir dirbs bombas, ale im-
sis už darbo jau atsargiaus.
Nepriuguliu prie raudonųjų —
vienok neživrint ant to esni
už bomba, kada-gi toji yra
butinai reikalinga. Ale ne
carą norime užmuszti, tik jo-
jo despotizmą! Nihilizmas
ne yra tūmi, koku jį laikote.
Žodį tą iszmislyjo Turgenje-
vas, o paskiaus maskoliszkie-
jie revoliucionistai jį prisavi-
no. Maskolijoje nihilistu
skaitosi tas, kas Prancuzijoje
radikalų, o Anglijoje liberalu
vadinasi. Taigi mės esame
maskoliszkiejie liberalai, kada-
gi tasai vardas kumi geria-
usiai sutaria su mūsų mie-
riais. Norime panaikinti ab-
solucijiszką valdžią ir biu-
rokratiją, kurių vergais esa-
me, idant tėvynei mūsų su-
teikti parlamentą. Norime,
idant Maskolija įgytu valną
konstituciją ant paveizdos
Prancuzijos arba Anglijos.
Jeigu caras suprastu dalyką,
tai eitu pėdomis Mikado ir
Maskolijoje padarytu tą patį,
ką anas padarė Japonijoje.
Vienu patraukimu plunksnos
galėtu pakakdinti teisingiems
reikalavimams mūsų. Vie-
nok caras prievarta nori val-
dyti; spaudžia ir persekioja
mūs, o ant persekiojimų pri-
der persekiojimais atsakyti...
Reikalavimai valnybės pas-
mus smarkiai auga ir didele
klaidą papildo tas, kuris mis-
lyja, jogei dėl maskolių taps
mylimu, kada dėl prisilaizy-
mo carui keikia draugus mu-
sų. Maskolijoje — beje tarp
apszviestų ir izzmanių žmo-
nių mūsų — paskueziausiasis
pasielgimas Prancuzijos buvo
visatinai paniekintas. Nega-
li suprasti jie, kaip republikė
gali gvoltavoti savo įstatymus,
idant įtikti carui. Apkali-
nimas mūsų draugų vodyja
labai daug Prancuzijos reika-
lamų tarp maskoliszkosios

tautos. Sziadien Prancuzija
yra isztikimu prieteliuami ca-
ro — vienok ne Maskolijos“.

— Vokiszkiejie inžinieriai
padavė maskoliszkajai vald-
žiai projektą dėl patiekimo
vandeninio kelio, kuris turėtu
suvienyti Europą su vakarine
Maskolija su pagelba upių —
Elba, Odra, Vysla, Dniestras,
vienok tasai projektas tapė
atmestas.

— Kitas pasikėsėjimas ant
gyvasties caro tapė padarytas.
Sziatų sykį sukalbininkai pa-
tiekė iszsvirtiną trukio, ku-
riūmi, kaip buvo mislyta, ca-
ras važiujęs isz Peterburgo į
Varsavą. Trukys, kuriame
turėjo būti caras, isz tikro
iszsvirtė, vienok jokių arty-
mesnių žinių apie tai dar netu-
rime.

— *Vokietija.* Sonnenber-
gas, žinomasis socialistas, ta-
pė prasudytas ant trijų mėne-
sių kalėjimo už *lese majeste*,
kada jis pasitarė, butent cie-
sorius Viliamas su laiku tap-
sęs socialistu.

— Ciesorius Viliamas pasi-
matė su Austrijos ciesoriumi
Vroclave. Vokiszkiejie lai-
kraszcziai isz tos priezasties
dainuoja pakajaus dainas.

— *Turkija.* „Daily News“
publikavoja toliasnus nusida-
vimus Armenijoje. Tarp
kitko skaitome, butent baisin-
giausios scėnos nesilauja
Alashgerde. Žmogzudystės
be paliovos praneszamos ir
moterys begediszkausiai
skriaudziamos. Valdžia vis
daugiaus vaisko sutraukia į tą
szalį.

— Akyvus dalykus apra-
szineja Dras Mulendorff
„Breslauer Zeitungje“ apie
Turkijos pacztus. „Kas nori
atidūti gromatą ant paczto,
raszo tasai daktaras, turi pa-
sielgti labai nagūtai ir atsar-
giai, jeigu nori, kad jo groma-
ta butu tikrai iszsiųsta. At-
neszi gromatą ir dedi ją priesz

sedintį urėdininką ant stalo.
„Vienas piastras“ — sakė
urėdininkas. Dūdi piningus
ir lauki; urėdininkas nustu-
mia gromatą ir piningus ant
szono ir klausia — ko dar no-
ri. „Nori pamatyti, ar prie
gromatos prilipisi markę“.
Urėdininkas prilipina markę
ir klausia, ko dar nori. „Mar-
kė turi buti su pezcėziu pri-
spausta“. Urėdininkas pris-
paudžia pezcėtį ir sako szyp-
sodamasi: „Na dabar jau vis-
kas gerai!“ — Isz tikro, pris-
paudęs pezcėtį prie markės,
urėdininkas negali jau turėti
jokio intereso gromatoje, je-
gut tik gromata nebus per
daug stora ir neiszsidūs, kad
piningų savyje turi. Kas ne-
apsiziūri, gali isz virszaus ži-
noti, kad gromata jo nueis į
kampą, o piastras į kiszenių
urėdininko. Tokia pat atsar-
gybė reikalinga yra ir siun-
cziant telegramas. Įpatinga
yra dar toji buitis, jogei urė-
dininkas visai nepyktas, kada
interesantas pasako jam: „Ne-
tikiu tamstai, padėsi piningus
sav į kiszenių, o telegramą ne-
iszleisi“.

— Isz Londono ateina žinia
apie smertį Osmano paszos,
didžiojo turkiszkojo generolo,
kuris tiek daug klapato darė
maskoliams po Plevna 1876
m. Osman pasza tapė iszsiųstas
dėl polytikiszkių reikalų į Ja-
poniją ir laivas, ant kurio jis
važiavo, nuskendo ant marių.
Su didžiūju generolu pasken-
do 500 asabų.

— *Portugalijoje* užsinesza
ant revoliucijos. Žmonės ne-
kantanti yra isz valdžios, įpa-
tingai isz naujosios sutikmės
su Anglija kas atsieina Afri-
kos valdymų. Daugybės pro-
testavojimų privertė minyste-
riją atsitraukti. Garsiai sne-
kama yra apie numetiną ka-
raliaus nū sosto ir įsteigimą
republikės. Regisi czion
Brazilijos įtekmė daug daro.

Snsipraskiamia, koliai laikas!

Nesykį sav vienas mislyju,
delko mūsų broliai tėvyneje
mažai rupinasi apie savo tau-
tos ateitę, ir delko apszvie-
tesniejie nesistengia pakreipti
žygius mūsų žmonių į vėzes,
vedanczias į laimingesnę ateitę
netik supratime ir jautime,
bet ir turtiszka? Czion reik-
tu pasmaudoti mėnkiausia
proga, idant isz jos galima
naudą isztraukti. Dėl paveiz-
dos, sziadien Maskolija veja
žyklus laukan isz savo rubežių.
Moraliszka man, kaip ir ki-
tiems, toks darbas yra pabju-
ręs — taip lyginai, kaip kad
Bismarkis pirm penkių metų
varė laukan lenkus isz Pozna-
niaus kuningaiksztystės. Bet
niekindamas tokį maskolių
pasielgimą, asz negaliu nepa-
mislyti apie iszeigą iszvyjimo
žydu dėl Lietuvos. Žinome
gerai, kumi sziadien yra žydai
mūsų kraszte. Jų rankose yra
prekyba, jų rankose remeslai,
neretai gyvenimas žmogaus
yra užstatytas, o ir jo žiamė
pragerta žydui; tik retai kur
užeini (labiausiai Vilniaus rė-
dyboje) žyklus, isz ukės dūną
valganczius. Negana to viso.
Žydai yra tankiausiai mokin-
tojais vagystos, žmogzudystos,
o ir sziaip ardytojais žmonių
sveikatos netik per savo ne-
szvarumą, bet ir per tai, kad
pardūda visokias gydyklas,
vaikus ir mergas vylioja vi-
sai į paleistuvystę [kekszys-
tę, onanizmą etc.]. Žodziu
sakant, žydai užmusza mūsų
szalį netik ekonomiszka, bet
ir moraliszka bei gyvastisz-
ka. Tokius tai szaszus, regi-
si, veikiai nulupsime nū savo
tautiszko kuno, bet ar tai tik-
rai įvyks?

Maskolių vyresnybė nieko
nedaro be paslėptų mierių;
taip ir czion gal' slepiasi bai-
siausi dėl mūsų sumislai. Juk
nū seniai jau Maskolija siun-
czia į mūsų szalį kacapus,
burliokus, kurie tamsus ant

dusijos budami skriaudžia mūsų brolius lietuvius, netik žiamę prisisavindami, bet budami įrankiais žydų išpildyme vagyszczių ir tolygių skriaudų artymo. Prieg tam vyresnybė stato cerkves, kur tik trys ar keli daugiau kacapai apsigyvena. Juk jau sziadien cerkvių Lietuvoje daug randasi. Kas žino, ar išvarymas žydų nebus suvienytas su atvarymu iš visų užkaborių Maskolijos rujų maskolių dėl užėmimo vietos žydų?! Juk valseziuse rasztininkus, uradnikus ir kitus tolygius siurbėles žmonių maskoliai mums primetė iš savo pravoslavizkosios gaujos... o juk galima mislyti, kad maskolių vyresnybė, pamegdžiodama mislis Bismarkio, kurs norėjo „išpirkti“ žiamės iš po lenkų ir lietuvių, gali užsimanyti lietuvių žiamės atimti po prievarta persvėrimo: juk maskoliai Lietuvoje visur yra šelpiami per vyresnybę paczių lietuvių pinigais! Juk nesyk mėginta buvo mūsų žmonės nuvylioti į anapus Baikalo, į Turkestaną, į Bessarabiją, į Samarą ir kitas dalis Maskolijos. Kas gali dabar sakyti, kad Maskolija nepradės atviriškus lietuvių tautą naikinti ekonomiszka! Prie tiek persekiojimų pripratę, turime būti pasirėngę ir ant pabaigtino smauginio...

Vienok pirma, nekaip tokia valanda jau parėjusi yra, mes turime pasirupinti atimti maskolams progą daryti lenktynes lietuviams mūsų žiamėje dalykuse prekybos ir pramonės. Berods atvažiavusieji iš Lietuvos žmonės mums pasakoja apie mėginimą lietuvių įrengti kromelius miesteliuse ir kaimuse, bet tie mėginimai vis dar yra reti. Tankiausiai gi mūsų žmonės peszasi ir provojasi dėl žiamės lopgalio savo tarpe. Azūt ekonomiszko žudymosi tūmi keliu, mūsų broliai turėtu mokintie-

si remeslų, netik krauczystos ir szauczystos, bet ir kitokių amatų, k. a. raczių, slicsorių, kaidirbių, staliorių, pūdžių ir tt. Nereiktu pamirszti nei tokių remeslų, prie kurių reikia didesnio mitrumo ir apszvietimo. Szitoku keliu mes netik barnis tarp giminaiczių lengviaus ir pelningiaus iszvengtumėme, bet iš anksto pasirėngtumėme stoti į lenktynes su antplauksianciais maskoliais. — Dalykuse prekybos maskoliai jau sziadien važojasi po Lietuvą, randavodami sodus mūsų, apipirktas gires iszpardavinėdami ir tt. Jei lietuviai umai nesiims į kupeczystą, jei jie nemokės užimti vietą žydų patys, tai be abejonės pasidaugins atėvyvystė maskolių į mūsų žiamę. Jau sziadien maskoliai miestuse, k. a. Vilniuje, Kaune, Szauliuše, Suvalkuse ir kitur, turi savo kromus įsitaisę, o veikiai jų daugiau bus. Idant užbėgti maskoliams už akių, reikia idant patys žmonės kūmi veikiausiai imtusi į prekybą netik pavieniam, bet ir tvirtu draugystes ar kūpas dėl prekybos užsidėjimo. Tame darbe labiausiai, rodosi, iszpultu, idant kuningai žmonėms gelbėtu ir butu keliarodžiais; nesa „duszių ganytojai“ turėtu susiprasti, jog užtvinius maskoliams į mūsų szalį pagaliam bus su katalikų bažnyczia ir popai visur be prieszgynybės įjims vietas kuningų. Bet sopa szirdj, kad žinios pareinanczios iš Lietuvos czion jokios vilties neįkepia: kuningai lietuviszkieji po sziai dieniai bijosi, girdi, iš draugės su „litwomanyš“, pridėti ranką prie tautybos darbų!... Už tai žmonėms reikia patiems tapti gelbėtojais savės ir savo tautos. Bet ir amerikiecziai lietuviai tame darbe turėtu pagelbingi buti tūmi labiaus, kad Amerikoje jie daugiau prasiziurėjo ir pastojo lavesniais už savo bro-

lius Lietuvoje. Iš Amerikos turėtu sziadien pareiti didžiausia pagelba! Rusinas padirbėjęs kelis metus grįžta į savo tėviszkę su pluksztu piningų ir gyvena ramiai bei laimingai sav ir tautai ant palaimos. Mūsų gi broliai, parėję į Lietuvą iš Amerikos, skolina piningus ant palukių, ir patys savo broliams skurą dyrina, azūt jie ar remeslą, Amerikoje iszmoktą ten bandydu, ar prekybą kokią įsisteigtu. Amerikoje yra sziadien daug tokių, kurie ukvatni butu mėginti szį bei tą prekyboje; tokiems asz velycziaus, idant jie — kurie yra valni nū maskoliszkių priekabių — sugrįžę į tėvynę eitu nurodytu keliu, kurs nuves jus į laimikį, o per tai lietuvestę į iszganymą. Nelaikas bus lietuviams savo namus pilnevoti, kada vagys jus bus isztusztinę. O tokiais piktadėjais taisosi mums tapti maskoliai. Ginkiamėsi nū jų iš anksto su iszmezczia ir pasiszventimu.

Liet. Mylėtojas.

Lietuvestės dabartis, praeitė ir ateitė. Priežastys velaus budimo Lietuvos.

[Taša.]

d. Kaip lenkams patinka atgyjimas Lietuvos. Lenkai sziadien mėgsta prietikius Lenkijos prie Lietuvos apskleimbtu tokiu sakiniu: Lenkija yra senesnėji sesu dėl Lietuvos. Žinoma, tas sakiny nesiremia ant kokių antropologijiszkių ar etnograpijiszkių iszvedzių, kada gi yra žinoma, jog lietuviai sava kilme aut tiek yra susigenting su slovenais, ant kiek ir su kitomis gentėmis indo europiszkosios padermės; už atramą dėl tokio stigavojimo gan greit czion tarnauja vadovysta Lietuvoje lenkiszkojo arba sulenkejusiojo gaivalo — nors

taip visamkam esant, butu didesnė tiesa pasakyti, jog Lenkija buvo mocziaka dėl Lietuvos.

Jeigu kur-ne-kur lenkas prilankiaus dėl lietuvių atsiliepta, k. a. Jonas Karłowicz, tai ir ten aiszkliai matosi trozkimas, idant savistovios Lietuvos nebutu. Atvirai ar paslapta lenkai geidžia, idant lietuvis neimtu jausti savas tiesas kaipo žmogus, ir idant visa lietuvių tauta miegotu miegą septynių Brolių... Lenkai dreba pamislyję, jog lietuvis galėtu atjausti nuamžinį neteisingumą lenkų dėl Lietuvos ir jog galėtu pastoti nepaklusniu pamojimams savo buvusiojo Pono...

Nekurie vėl stengiasi buitius nuslėpti sakydami, jog peritose gadynėse lenkai nepažinoję patrijotizmo ir jos prasmė patrijotizmo esanti visiszka nauja. Tokiems galima tiktai priminti, jog tėvynybė Europoje savo szaknis leisti pradėjo nū gadynės 100 metinės vainos tarp Anglijos ir Prancuzijos. Ir Lenkijoje, nors gal diduma žmonių neaiszkliai suprato savo jausmus ir stengimus, bet angszciaus aprasztytieji atsitikimai jau aiszkliai paženklina patrijotiszkas tendencijas lenkų draugijoje nū gadynės Jagėlos.*) Nekurie mums net lie-

*) Jog Lietuvoje buvo patrijotai XVI szimtetyje, parodo darbai Mikolijuno, kurs, anot Jaroszevycziaus, maž-daug nevienam pataisyne statuto ir gyvenimo žmonių buvo prisidėjęs valdant Zygmantams; apie Mikolijuną raszo V. Bevardis: „Jis karsztai mylėjo savo tėvynę, savo žmones ir szirdingai trozsko jiems laimės; jis paszoko apginti savo lietuvis nū nevalyvos įtekniš svetintauczių, atėjunų — lenkų; jis matė, jog su atėjimu į Lietuvą svetimo gaivalo iszgaizsta iš jo malonios tėvynės nevien lietuvestė, bet ir tas blaivus gyvenimas, kurs motyniszka stiprino ir drąsino prie gyvenimo senybės lietuvis. Tai buvo Lietuvos Jeremioszius, kurs akymis pranaszė regė-

pia pasidėkavoti lenkam už tai, kad jie su mumis ne sragiaus apsiėję esą ir taip mūsų nenaikinę, kaip tai jie darę yra Mazarusijoje... Nėra tai gyropelningas dydžiavimas! Kiti vėl tvirtina, kad lenkai neturėję nei ant mislies sulenkinimą mūsų žiamės; matomai tie ponai pamirsšta, jog „Kurjer Wilenski“ 1864 m. keikė ant kuningų ir ponų už tai, kad jie per mažai dar esą rupestingi apie užmūsų lietuvystės, parokūdamas tai už jų tingumą.

„Dziennik Poznanski“ 1884 m. pirmieji gyrė lenkus, kad jie Lietuvai esą pastatę paminklą, kokį pati Lietuva negabi buvusi pasistatyti; nėra, gird, Mickevečius, Kandravyczius, Kraszevskis ir kiti idyllizavojo lietuviskajį vardą... Primincziau gūdojamam „Dziennik“ui, jog Mickevečius ir literatai lietuviskosios mokslinės patys buvo lietuviais, ir taip savo jausmus ir mislis išpylė lenkiskajoje kalboje, kaip Kadlubek, Dlugosz ir kiti išz Piastų ir Jagelunų gydynės kad apvilkdavo savas mislis rubais lotyniskos kalbos. Juk ir Kopernikas raszė lotyniskai, o vienok mės lietuviai jį kaip prus-lietuvį turime pilnausiajį tiesą paskaityti skaitliun savo iszkilmingiausiųjų vyrų. Tai-gi ne kalboje guli persvaras, bet kilmeje ir stengimuse.

Szale tų ir tolygių priekabių randame daug neisztikimos vertybės ir tikrybės szėlimų. Vieni tvirtina, ir lenkų laikraszčiai Amerikoje pasakui jūs žengė sakydami, jog lietuviai, dirbantieje dėl pakėlimo apszvietos savo sagy-

jo pūlimą tėvynės ir szaukė prie patisaišymo... Nieks neatsisergėjo tuse czėsūse nū jo asztrios ryksztes, nieks neliko su aszaromis nepriszaukiamas prie stiprumo, prie tiesos ir mielaszirdystės... O jis neviena kregždė buvo anose gadynešė. —

mių, yra szpiegais cariskais ar Bismarkiskais, kiti-gi įziuri tautiszkanjame lietuvių krutejime tiktai perpirkimą: kuningai — lenkai ar sulenkėję lietuviai — skelbia, jog tai esąs darbas velnio, idant žmonyse pasėti neiszsitikejimą į visagalybę ir szventenybę kuningijos. Nėgana to v so. Reikia dar radikaliskesnių įnagių, idant tik diskredituoti lietuvius, einancius pirmose eilėse gynime lietuvis-tės, ir vartota tokiais įnagiais: p. Pavlovskis savo korespondencijose išz Amerikos į „Krajų“ Peterburge manę szmeizt skūsdamas, jog asz esąs pavogęs piningus lietuviszkųjų draugysezių New Yorke; ir kada draugystė vardan szv. Kazimiero 1886 m. nusiuntė protestą į „Ojczyzną“, tai jos rėdytojas Slisz, kurs vardan savo laikraszčio *siulė man piningų dėl lenkinimo lietuvių*, lankydamasi drauge pas manę su p. Heilpern, man prisiulyjimo nepriėmus, netik kad užpuldinėjo ant „L. Balsu“, nėra ant pamato pramanytų išz jo perguldymų, bet dar išz savo ragau gauso išpylė pilną lagna sutrų ant mano asabos. Pedomis Sliszio tūmet nuėjo „Zgoda“, „Gazeta Katolicka“ ir tt. Nėganėjo dar ir to. Pūlus „L. Balsui“, p. Vitort, raszte savo „Litvoman“ (vide: Przegľad Literacki, dodatek do „Krajų“, No 32—36, 1889 m.) išpylęs pamazgų ant gaivintojų lietuvis-tės, į pacziai manę kabinėja už tai, kad asz esąs sutrumpinęs savo pravardę (kas netiesa yra, kaip mano metrikai liudyja), o labiausiai, kad asz esąs „prisisavinęs poezijas a. a. vyskupo Valanczausko, kavo jamas pas dėdę kn. Szlupowicz'ių kleboną Pernaravos“, kurių rasztų asz nekūmet nesismi matęs, nėra sziaip asz jūs bueziau kur spausdindinęs, o nei girdėjęs esmi ar mauo dė-

dė tokį turta turi, ką tikiu, galėtu geriausiai pats kn. Szlupowicz iszaiszkinti, jeigu nekėstu purvų, drabstomų be reikalo ant savo brolavaikio. Ir taip, azūt atszaukimo senų skriaudų, ponai lenkai mislyjasi žaisdą man kirsti, kad visaip ant manęs pramanės!... Berods, kad nestoka butu turtuse, priverseziau p. Piltzą per sudą liežuviu iszlakti klaną sutrų — bet dabar kitaip negaliu kaip per rasztą atszaukdamas. Pykti už bjaurėjimus negaliu, dar linksmus esmi, kad man dėl lietuvis-tės teko kentėti nū draugų ir nedraugų — nėra be aukų neprisikėlė jokia tauta; sykiu-gi man tos bjaurybės primena ir p. Swiętochovskį, kurs — nors kitur gūdotinas butu vyras — prakilnesnius lietuvis paženkliuo žodžiais „zuchy, uzbrojeni w dlugie uszy“, kurie be savo suzinės dirbą nėra dėl naudos Maskolijos.

Ar tokie ir tolygus užpuldinėjimai (k. a. ant kn. Burbos, kurį, nesznekant apie kitokius terszimus, czionykszcziai lenkai „Burbachu“ pramydzioja) turi kokią vertybę, regisi įstengs skaitytojas to raszto pats apszvarstyti. Lietuviams, pergyvenusiems taip sragiųjų pereituvę, nereikia buti nei bernystoje caro, nei papirktais — arba kaip ten lenkai teikėsi kitaip mus nutarti, — idant jie eitu priesz lenkus. Lenkija savo pasielgimu suzadino įnirtimą ant jos Lietuvoje ir pati įgaivino lietuviuse geidimą atkerszto. Ar lietuviai galės kūmet su lenkais isz draugės veikti, tai nū lenkų paczių elgimosi priguli, o ne nū lietuvių. Tautiszkoji lietuvių partija nemažyn, bet didyn eina; jei seniaus „litvoman“ nedaug ženklino dėl lenkų polytikos, k. a. Dauksza, Szirvydas, Dūnelaitis, Ruikys, Mylkė, Drazdauskas, Ivinskas, Poszke-

vyczius ir daugelis kitų, tai sziaudien patys lenkų akliai jau bene bus patėmyje, jog nebeatszauktinai dingo dėl jų gadyne, kada lietuvis žiobsojo į lenkų „kulturą“ ir jos vaisiais gardinosi — czion asz, mat, turiu ant mislies baudžiavas — lyginai kaip dingęs yra tarp lietuvių ir pamėgdžiojimas lenkams. Lietuviai sziaudien rustesnius turi darbus atlikti, nei kaip mokintiesi szokti polonėzą ar mozurą ar krakoviaką. Lenkai neužstos kelio lietuvis-tėi — nors jie regimai to tikisi — tūmi, kad jie vieną ar kitą lietuvių prakeiks ar purvais apdrėbs. Czion eina kova už buvį tautos, o ne už buvį pavienio žmogaus.

(ISZ SZEVCZENKO).

Neklausyk dainužių mano,
Mano mylimoji!
Jos yr' liudnos, jos nūbodžios,
Kaip naktis tamsioji!

Kam klausyti, kaip apūkas
Ant kapų dejuja,
Kūmet krumuse lakstangė
Mandagiai dainuja.

Su tavim man, mylimoji,
Nesėbraut' poroje —
Tavo saulė giedriai blizga,
O maneji! — tamsoje!...

Lai-gi tavo kvietkos žydi,
Amžiniai nevysta —
Lai pavasaris tavasis
Vėtrų nepazįsta;

Lai dalele, ką iš mazo
Manęs nekentėjo,
Tavę meiliai pasitinka,
Mano mylimoji!..

Geresni laikai!

(Pagal Dro A. Douai angl. veikulą
suraszė J. A.)

(Pabaiga.)

Socijalistikiskoji partija nepripazįsta teisingu ir moraliszku jokio turto, apart tikru darbu sutverto. Kapitalistikiskoji sistema netikusi tikt ant tiek toli, ant kiek ji yra grobėje kitų darbo vaisių, vienok ji buvo iki sziol vieninteliu pragumu sunaudojimo

didžiausių išradimų mokslo ir tūmi, podraug su progressyviszkūju padalinimu darbo, padarė darbą szimteriopai produktyviszkiesniu, ne kaip buvo iki sziol. Szitas nau dingumas techniszkūju mokslų neturi būti užmirsztas pertaisytoje draugijoje, ale padidintas, daugiau padidintas ne kaip kapitalistikiszkieje spekulioriai sziadien pavelyja. Kožna darbo adyna, kurią išradimai išsveržia iš žmogaus rankų ir atidūda kokiai—nors maszinai, turi eiti naudon tikram darbininkui, o ne kapitalistui. Augancios massos išdirbinių turi pagerinti gyvenimą darbiniko ir pavelyti jam paszvēsti vis daugiau ir daugiau laiko dėl savo pamillijos apszvietimo ir augsztesnio pasiluksminojimo. Bagotystė, sutveriamas kart vis pasididinaneciu produktyviszkumu padalinto darbo, turi tapti pragumu dėl pagydomo pailsimo kuno ir dvasės darbininko, ir turi gydyti tai ilgesniu atilsiu, idant jis galētu plėtoti savo apleistus palinkimus ir gabumus. Yra išzrokuta, jogei ir sziadien mūsų maszinerijos, su padalinimu darbo, pakaktinai gali patiekti prie *szeszū adynų* darbo dienos (jeigu visi darbininkai yra suaugę) visus išdirbinius dėl žmogijos. Jeigu taip yra, tai kodėl tikri sutvėrejai bagotyščū, darbininkai, dirba nu 10 iki 12 ir daugiau adynų ant dienos, įpatingai kumet milijonai gangariūja be darbo? Tegul mės dirbsime asztūnias adynas ir paszvēsime vaisius dviejų pervirsių adynų darbo dėl padidinimo kapitolo, t. y. dėl pagerinimo įnagių darbo, o kumet keturios adynos bus taip produktyviszkos, kiek szeszios sziadien — dirbsime keturias ir taip toliaus, vis didindami visūmeniszką savo kapitola.

Visūmeniszkasis turtas prie-

szais privatiszkąjį kapitola — tai yra pranaszaujantis szauksmas Istorijos! Visi įnagiai darbo turi tapti visūmeniszku turtu žmonių, kumet vaisiai darbo kupinai liekasi privatiszkūju. Kožnas vienas turi turėti pilną liūsybę pasirinkti sav darbą pagal savo gabumus, įstoti į vieną tautiszkąją kupa, kožna iš kurių pati savę valdo sutar mėje su visomis kitomis ir su valstija, kuri suteikia visoms kūpoms įnagius darbo. Valstija bus tikrai demokratiszka, jokia tiesa negalės būti išdūta be nusprendimo parlamento visų sądarbystinių kūpų. Kiekvienas ukėsas bus dvigubai reprezentuojamas — kaip ukėsas valstijoje ir kaip darbininkas su savo kūpos interesais. Visi interesai bus reprezentuojami, ir valdzia negalės daryti jokių skriaudų dėl atskyrių darbo szakų, valdomų sądarbystinėmis kūponis. Valdzia bus ant tiek progressyviszka, ant kiek tolynžengybė mokslų ir apszvietimo to reikalas ir ant tiek pastovi, ant kiek ekonomiszkosios atmainos amzių pavelys. Visos tautos, suorganizotos ant szitokio pamato, susirisz į sądora, dėl panai kimmo visų vainų, o ant tų vietos įsteigs visasvietinę sądavietę, kuri teisingai nusudys visus polytikiszkūsius bei ekonomiszkūsius ginczus. Protas ir Mokslas bus universaliszkais rodininkais ir išpildintojais.

Tai yra blyzki apipaisza ateitinės draugijos organizacijos. Tai yra smaigas, kurio pi sziađyksztė dvasė gadynės ir mokslas mus stumia. Nieko negelbtė išjūkimas szito paveikslo, kaipo vaidintuvės tvarinio, negalimo ir pavojingo. Istoriszkieje reikalavi mai yra „atzargus daigtai“ — su jais mės turime susitaikinti arba patys prapulti. Ant svieto randasi sziadien pakak-

tinai gana iszminties ir mokslo dėl išpildymo szito dalyko. Vienok nesulygintinai daugiau iszminties ir mokslo yra aikvojama dėl apgynimo ir išzlaikymo pasenėjusių nudėvėtų įrėdinių ir prietarų, klaidų ir paleistuvyščū, nėg dėl iszriszimo klausymo ateitinės draugijos; tacziaus visūtinas progressas žmogijos vis zengia prieszakyn, ir reikalinga tik, kad darbininkai eitu drauge su tūmi progresso vežimu.

Be abejonės jokia tauta neturi viena mėginti įvykdinimo pertaisų draugijos, bet kelios drauge iš vien; kitaip visos geriausios reformos nučis ant nieko. Privatiszkasis kapitolas yra sziadien tarptautiszkai suorganizūtas ir sudraugavotas, darbo partija negalės jį apveikti taipogi be tarptautiszko susidraugavojimo.

Vienok mės Suvienotose Valstijose esame szitūse dalykūse toliaus atsilikę, nėg Europoje. Mės neturime 37 reprezentantų, kaip mūsų bro liai Vokietijoje kad turi; mės neturime 2 milijonų tautiszkai suorganizūtų trades — unijonistų, kaip mūsų bro liai Anglijoje kad turi; mės neturime nei to laipto organizacijos ir įtekmės, kokius mūsų bro liai turi tulose brutaliszkiausiai valdomose valstijose Europos. Mės turime skubintiesi, idant neatsilikti nu jų, idant pridė tumėme savo plytą prie rumo išzvalnyjimo darbo ant viso svieto. Vienok ar norėsimė, ar ne, mės busime prispirti tai daryti, ir kumi vėliaus mės pasirįszime ant to, tūmi didesnės bus mus kanczios, tūmi sunkiaus bus išpildyti mums savo uždutę. Sev. Valstijos yra vienatinė civi lizūta žiamė ant svieto, kurioje vieszpatavimas kapitalizmo yra mažiausiai aprubeziūtas, jo progressas smarkiausias, jo prietarai giliausiai suleidę szaknis tarp paczių darbininkų. Czion nestokūja mūsų

tarpe nei tokių, ką gatavi yra ginti esantį parėdką. Jie mislyja, jogei pastoje sąnariais bažnyczios ir kokios mažos pagelbiszkos draugystės, yra jau išzgelbėti nu visų bėdų. Jie nemato to, jog kumet tauta užėjusi yra ant kelio į nususimą, visos savitarpi nės pagelbos upės turi su laiku iszsekti ir visasvietinis kryzis yra neiszvengtūnas. Sziađyksztė maksima — „Kožnas dėl savęs, o velnes te grėbia kitus“ — turi pasilianti, o jos vietą užimti didžiausias ateitės principas: „Kožnas dėl visų, o visi dėl vieno.“

Kas atsieina pragumų, kokie yra pageidautini dėl priszkubinimo ateitinės organizacijos, svarbiausiais yra organizavimas sądarbystinių kūpų ant socialistikai — demokratiszkojo pamato ir polytikiszka akcija dėl įgyjimo įstatymų dėl užvedimo 8 adynų darbo dienos.

Asztūnių adynų darbo diena yra pirmutiniu reikalu szios dienos. Szimtai tukstanczių žmonių liektiesi be dūnos; sutrumūpinus darbo adynas, szitie žmonės rastu darbą ir padidintu suvartojimą produktų, kuris savo kaleinoje padidintu produkeiją ir įsitikėjimą į geresnius laikus. Darbininkas galētu paszvēsti daugiau laiko dėl mokslo ir kningų skaitymo ir dėl reikalų savo pamillijos, o kadagi sutrumūpinimas adynų zenklina augsztesnes algas yra tai naturaliszkas įstatymas, istorija visų darbo organizacijų patvirtintas, — jis igytu visus įnagius dėl pasiekimo augsztesnių aspiracijų. Normaliszkoji darbo diena yra lygi naujam „Nepriegulmės Apszaukimų“ (Declaration of Independence), szitą sykį apszaukimui nepriegulmės darbo nu kapitolo.

Vienok mės turime užbaigti savo rasztą. Mės neturime reikalų su senomis partijomis

— jos visos yra įnagiais privatiszkojo kapitalizmo, kuris szią isztekiaus žiamę pavertę į aszarų pakalnę ir grasina panaikinimu valnybės mus visų ir paczios republikės. Viskas, ko mums reikia, yra tai atgydymas žmogijos. Nėra trumpesnio kelio dėl pasiekimo n. usų didžiojo mierio už universaliszkajį apszvietimą darbininkų visų žiamų. Ar mės norime ar ne, bet mės turime apsirinkti tą kelią, nėra auganti kapitalistikzkoji priespanda stumia į marę, kurioje mės podrang su kultura, valnybe, progressu ir žmoniszkomu busime paskandyti.

Milziniszkasis geležinkelis.

Maskolija pasirįžo įvykdinti projektą, prieszai kurį nieko nestovi didžiausi užmanymai szitos veislės. Mislis szito projekto užgimė pirm dvidešimties metų, vienok techniszki tyrinėjimai jo, pradėti dar 1885 m., tik szį-met gavo Aleksandro III aprobatą. Turime czion ant mislies liniją Siberiszkojo geležinkelio, kuris suvienys Europą su azijiszkiu pakraszečių Tykojo didmario. Tasai geležinkelis turės 7 tukstanczius kylo metrų ilgio.

Siberija yra szalis paradoksiszkojo szalezio. Nekartą ten termométras nupūla iki 66 laiptų žiamiaus C ir tai alkoholiszkasis termométras, kadagi paprastasis gyvsidabrinis suledėjęs užsilaikytu tik ant 26 laipto. Vienok ganėtinai apsirėdęs ir pavalgęs žmogus, nežiurint ant szitokios nesvietiszkojo temperaturos, gali ten apsibuti ir gyventi.

Žmonių randasi ir taip vadinamose tundrose, pustynėse, nusitęsianeziosiose per 1200 — 1500 kilometrų placziai pakraszečiu Lediniojo didmario szianrės. Vidurinė dalis Siberijos apdeugta yra milzinisz-

komis girėmis, dar didesnėmis savo neiszirttame dydyje, nėg miszkūtiosios apigardės vidurio Afrikos, kurias muns apraszinėja Stanley, pereidamas per kurias jis užtruko kelėtą mėnesių. Metą laiko už traktu keleivis — isztirtojas, neužpūlamas net nei tenbuvių nozmių žmonių, pakol pereitu taigas, arba siberiszkasis girias, kurios tęsiasi nu Uralo kalnyų iki Ochotsko bei Japoniszkių jurių. Ant kranto tų pasterųjų, minėtinai porte Vladivostoke, turi pasibaigti milziniszkoji linija geležinkelio. Vladivostokas stovi ant rybo maskoliszkosios provincijos Amuro ir Kynziamio, guli ant vieno laipto platybės su Genua. Bet kokis skirtumas temperaturoje! Vladivostoke vieszpatauja per penkis mėnesius szaltis, sušaldinantis gyvąjį sidabrą į naugę (metolą), isz kurios galima nukaltį piningą. Neveiziant ant tokios pasibaisėtinios temperaturos žimoje, Amuro apigardė turi labai turtingą žalią.

Žinomas yra kerosino apstingumas Siberijoje. Apigardė, kurioje Baikal azeras savo zerkoliniuse vandeniuse, 1.400 metrų giliuse, atmusza paveikslus žaliūjanzečių puszių bei kedrų, yra turtingiausia ant svieto kerosino szaltiniais. Kalnuta szalis, ką tęsiasi tarp Baikalo azero ir Amuro upės, turi neiszmieratinius turtus mineralų visokių veislių.

Pietinė Siberija atsiremia į tvirtus kalnyų retėzius, kur turi savo szaltinius upės, tukstanczius mylių bėganezios į ledinę jurę, kurias projektavojamasis gelžkelis perskriosti turės tiltais pasakiszkojo ilgio. Papėdės tų kalnyų ir kloniai prie jų prigulantiejie turi szvelnų klimatą, panėszų veikiaus ant szvicariszkojo. Ten galės žmonės apsigyventi nesuskaitomoje daugybeje.

Szitas projektas, žinoma, ne

greitai bus įvykdintas, vienok jeigu nusidūs ir pertrukiai, tacziaus jis atgabės neapsakomas geradarystes dėl prekybos ir civilizacijos. Nereikia užmirszi, jogei nesvietiszkai smarkus prieaugis žmonių Kynziamyje, kur 500 milijonų gyventojų verziasi prie žiamės, kuri greitai neįstengs jūs iszmaitinti, yra labai pavojingas dėl Europos. Iszsiliejimas tosios geltonųjų žmonių marės, anot moksliszkių apokavimų, turi nusidūti nelabai tolymoje ateiteje.

Vaisingumas slaviszkių tautų yra lygiu budu didelis — statistika parodo, jogei slavai pasidvigubina laike pusamžio. Tokiu budu slavai turės buti siena priesz szią kyniszkajį tvaną. Tatai yra interesu civilizacijos, idant szitas geležinkelis kūmi veikiausiai atvertu kelią dėl tojo slaviszkojo volo apigardose, per kurias emigracijiszka srovė Azijos patieks sav vagą dėl užplaukimo ant Europos.

K.

Galingi vandens.

Marės užima tris ketvirtdales visos žiamės pavirsziaus. Gilumoje 3.500 pėdų bangos nėra jauziamos. Temperatura tame gilume yra vienoda vis tiek ar po amžiniais ledais žiamgalių, ar po spraginančia saule lygintojaus. Mylios gilume vandū turi spaudimą, iszneszantį toną ant keturkampio colio. Jeigu skrynūtė, szeszių pėdų gili, butu pripildinta su marių vandeniu ir padėta dėl iszgaravimo po saule, tai pasiliktu dėl coliu druskos ant dugno. Rokūjant vidutiniszkajį gylį marių ant trijų mylių, pasiliktu 230 pėdų slūgsnis grynos druskos gulykloje Atlantiszkojo didmario. Vandū yra szaltesnis ant dugno, negu ant pavirsziaus. Tulose buktose Norvėgijos vandū

dažnai suszala pirmiaus dugne, ne kaip ant pavirsziaus. Bangos yra labai apgavingos. Žiurint ant jų vėtros laike, regisi, butent vandū keliauja. Vandū stovi ant vietos, bet tik judėjimas vaikszezioja. Kartais laike vėtrų szitos bangos buna 40 pėdų augsztos ir nubėga 50 mylių į adyną — dusyk smarkiaus už greicziausiajį laivą. Attokumas nu klonio iki klonio paprastai buna penkioliką kartų didesnis už augsztį; dėlto penkių pėdų augszta banga iszsiskleidžia ant 75 pėdų vandens. Syla skalavimo pas Bell Rock sakoma turi 17 tonų ant kožno keturkampio masto. Garavymas yra dyvina galybė iszkėlimo vandens isz marių. Kožną metą keturiolikos pėdų gilus slūgsnis vandens tampa iszkeliamas nu viso pavirsziaus marių į orą. Vėjai nunesza szią sunkenybę ant sausziamų, vandū krinta ant laukų pavyzdyje lytaus ir upemis sugrįžta vėliuk į mares.

K.

Gylis marių yra labai akva problema. Jeigu Atlantiszkasis didmaris butu pagilintas ant 6.564 pėdų, tai attokumas nu kranto iki kranto butu per pusę mažesnis, arba 1.500 mylių. Jeigu pagilinti truputį giliaus per tris mylias, padėkiam per 19.680 pėdų, tada turėtumėme sausą kelią tarp New Foundland ir Airijos. Czion yra sekli vieta, kurioje atlantiszkasis telegrapas yra nuskandytas. Tarpžiaminė marė yra palygintinai negili. Nuleidus 660 pėdų vandens, pasidarytu trys atskirios marės ir Afrika lhtusi suvienyta su Italija. Britiszkasis kanalas yra niekas, kaip tik prudas, kuriame smarkios bangos riaumoja. Yra labai sunku isztirti pakaktinai gilumą Atlantiszkojo didmario.

K.

Drąsybe ir ismintis žmogaus.

[*Apsakė Meerredzis*].

Buvo šventa diena. Liepos mėnesyje saulė, lyg ngnies kamūlys, riedėjo per tyrą apregę ir leidė aiskius spindulius ant žiamės. Kaimo gyventojai, išėję ant gatvės (ulyczios), susisėdo prie vartų ant žolyno ir sneka cziavo apie ateisiančias szventes ir savo kaimynus. Moteriskės su mergėmis vaiksztinėjo, dainavo dainas; vaikėšai seka paskui jas, szypsodamiesi ir smuikūdami; viduryje kelio vaikai barstė smiltis jūkaudami ir klykaudami.

Nežiuriant ant to, kad jau saulė slinko vakaropi, oras buvo taip karsztas ir sausas, jogei ir atsikvėpti sunku buvo. Išsiskirstę po gatvę, mergos ir vaikėšai susirinko kūpon priesz mokslavietę ir pradėjo sutartines dainas traukti.

Seneliai ir seneles, sėdėdami ant žolyno, vedė savas paszneckas, kartkartėmis nutildami ir prisiklausydami jaunimo dainavimui.

Visi jautėsi linksmus; užmiršo didį dienos karsztį, apvytusius daržus su žolynais ir pageltusius laukus; dainų balsai ir liuliūjanti dainosenos harmonija, žmonių snekucziavimai pripildė vakaro orą.

Czia išszyk baisus, szirdį perveriantis riksmas atsigarsėjo išz gatvės: „Broliai! bėgkite! szuva... pasiutęs...“ Žmonės išsisklaidė į visas puses. Nū miszko, keliu, smiltimis aprukusiu, bėga didis szuva; aptemustos, pilnos akys, išzziodintas snukis, izz kurio drimba putas, aiszškiai iszrodė į pasiutusį. Ukininkai isz baimės nežinojo ką daryti — nebuvo arti nei jokio ginklo, kuriūmi galėtu apsiginti, todėl nevienas turi būti apdrąskytas nū pasiutusio szunies. Kas arziaus namų stovėjo, įbėgo stubon, kiti iszoko į

medzius, bet didesnė pusė liko stovinti, perimta baimė; nežinojo kaip iszsigelbėti nū artymo paojaus.

Tūmi tarpu isz vienos aplūzusios stubos iszbėga iszbalusi, persigandusi moteriskė.

„Atgal!“ — jai suriko, — „kur bėgi, atgal!“

Moteriskė sustojo, isz jos krutinės iszsiiverzė gailingi dusavimai, ji rodė ant smilčių kruvos, kur jos trijų metų vaikelis džiaugsmingai siautė. Dar viena minutė ir nelaimingam vaikelui reikėjo papulti į dantis pasiutusio szunies. Žmonės rėkė, aimanavo, bet nei vienas ant milties neužėjo, savo gyvastį paszvecziant, iszgelbėti vaikelį.

Nelaiminga motyna kiek galėdama skubinosi į prieszakį, kad iszgelbėti vaikelį, bet jos drebančios rankos nei kokios vilties nerodė ant laimingo pasibaigimo. Ji atsigrįžo į minią žmonių ir, gailėsčiu paimta, suszuko:

„Gelbėkite, padėkite!“

Bet nei viena duszia neatsizaukė ant motynos didžių szirdies skausmų. Czia netikėtai isz žmonių pulko iszeina žmogus, persizegnoja ir metasi ant pasiutusio szunies.

Prasidėjo baisesia kova. Drąsus vyras pagriebė pasiutusį szunį už kaklo, ir kaip tas jį nei kando, jis neiszleidė szunį isz savo stipriųjų rankų, kūmet pergalėtas prieszas netapo be gyvasties ant kelio paguldytas. Potam jis negyva szunį, užmetęs sav ant pečių, iszneszė isz sodžiaus; atsikvoszėje gyventojai palydėjo jį iki lieknai, kur jis savo nasztą į giliausiają vietą isviedė. Tą vyriszką darbą padaręs, kalvis Baltrus apziūrėjo savo opas (ronas): labai jį buvo sukandžiojęs pasiutęs szuva. Apsiziūrėjęs jis aplankė žmonių pulką, atsidusėjo isz visos krutinės irėjo namon nuplanti savas zaizdas.

Ant gatvės isz naujo atsigo-

rėjo balsai ir snekucziavimai; paskui žmonės pradėjo apszpandinėti baisų atsitikimą. Ir buvo apie ką snekėti!

Baltrus iszėjo isz buto ir artinosi prie namų kuningo; jis reikalavo su tūmi pasisznekėti.

Baltrus naktį niekaip negalėdavo užmigti. Liudui jausmai jį apgulo. „Ar isz tikro jau man reiks baigtiesi!“ — jis maštavo. Gyvenimas jam pasirodė dar labiaus patinkamas ir pailgintinas. Jis pamazu atsikėlė, priartino prie atverto lango, persisvėrė į lauką ir su įpatingu džiaugsmu gaudė vėšų vakaro orą. Opas skaudėjo, kraujas subėgo galvon, ir tūmet tyki vasaros naktis jam pasirodė taip maloni, kaip dar niekad. Ant galo isz nuvargimo užnigo.

Antrą dieną visas kaimas iszėjo į laukus dirbti. Nuėjo ir Baltrus, pjautuvą užjustos užsikiszęs. Visą dieną jis be atilsio dirbo, dirbo už deszimtį. Saulė nusileidė, pjovėjaiėjo namon ir Baltrus pargrįžo į savo butą. Eidamas pro szalį savo kaimyno Baltrus pamatė, kaip tas savo mylimą szunį risza prie stulpo.

„Tėve, kodėl esi piktas ant savo szunies, ar jis ką kanda?“ Baltrus paklausė.

„Dar nekanda,“ gailingai atsakė kaimynas: „bet kas toliaus bus, to nežinau, jau antra diena, kaip jis nieko neėda, pagaliaus nū gėralo eina szalin, dabar yra baugus lai kas ir negaliu būti atvangus, kad jis ką pikto nepadarytu.“ Baltrus sudrebėjo, nesa tie žodžiai jo szirdį užgavo.

„Ar tav jo gailu?“ jis paklausė.

„Žinoma, gailu,“ atsakė kaimynas. Baltrus nuėjo toliaus. Namieje jį laukė seneliai su vakariene, jis atsisėdo prie skomės ir su džiaugsmu dasizinojo, jog noras valgyimo nėra žuvęs. Jo veidas praszvito szirdyje prauszo vil-

tis: gal buti, kad dar viskas gerai.

* *

Treczią dieną isz darbo namon eidamas, Baltrus susitiko savo pažįstamą merginą, graziąją Mariulę. Ji nū baimės beveik atszoko.

— Kas, ar bijaisi? jis klausė, į merginą prisiziūrėdamas.

— Tu sziaūdien toks baisus, Mariulė atsakė.

— Esu privargęs, Baltrus teisinosi, daug dirbau. Kodėl tad tu apsisotjai, Mariule? — eisiva drauge, mudviem reikia eiti vienu kialiū.

— Eik, asz tavęs neužturin.

— O tu?

— Asz pareisiu vėliaus!

— Kodėl tu taip į mane žiuri, tarsi manęs bijodama?

— Asz tikrai bijausi.

— Kodėl taip?

— Kaip tav tą pasakyti? Asz bijausi, kad tu nepadarytumei ką..... pikto.

Baltrus apsisotjo. Jo akyse pasidarė tamsi ruka; mergina isz gėdos paraudonavo.

— Tu ant manęs nepykk, Baltrau, ji teisinosi, bet sodziūje kalba, jog dabar nū tavęs reikia sergėtiesi, tu esi stiprus, ir Dievas tegul apsaugoja, jei tu susirgtumei, tada nei vienas tavę neapgalėtu.

Smertinis iszblyszkimas pasirodė ant Baltraus veido, merginos atvira kalba taip jį įgriebė, kad jis nežinojo ką atsakyti. Del jo niekas negalėjo būti baisesnis už tokią pasznecką. Kokį laiką ant vietos pastovėjęs, jis gailingai apziūrėjo savo opas, tada sopulingai atsidusėjęs pamazuėjo namon. Butas buvo tuszczias: tėvas ir motyna dar buvo nepargrįžę. Jis atsiminė, kaip seniaus pargrįžus nū darbo, atrasdavo pailsį, bet dabar pailsys buvo nerandamas. Ankscziaus po darbo nuvargęs jis iszgerdavo kelis stiklus giros, bet dabar, nors burna iszdziuvusi, nesinorėjo nei į rankas paimti del atsigavimimo.

Prie durių kampe jis paregėjo kauszą su vandeniu.... jis įsižiūrėjo į vandenį.... ir nenorėdamas sudrebėjo. Jis atsiminė kuningo žodžius.

Po valandai kalvėje pasirodė tirszi dumai. Priesz karšztai degancią ugnį stovėjo Baltrus ir atydziai prisiziurinėjo ilgam storam retėžiui.

— Bus geras, jis murmėjo, atsakydamas savo dumojimams. Seneliai parėjo isz darbų.

— Ką czia darai, Baltrau? praszneko motyna, apsistodama prie kalvės durių, tu jau taip esi pavargęs ir dar susimisyjai kalti.

— Reikia, mamut — jis atsakė — naujas rinkes dėdamas prie retėžio.

— Geriaus butu sziek-tiek atilsėti, — motyna tarė — su mumis pasėdek, pavalgyk, darbas nenubėgs, padarysi vėliaus.

— Negaliu, mamut, nėra laiko dėl atilsėjimo! Motyna pakraipiusi galvą įėjo į butą. Baltrus nagūtai dirbo, jo stipriose rankose geležis susilenkė į rinkes, rinkės susinėrė kūpon. Priesz tam apžiūrėjęs didelį stulpą kalvėje, jis apsiūsė retėžiui ir taip savę prisirakino prie stulpo.

— Ką jis czia daro? — atsigarsėjo bailus balsas; Baltrus atsigiržo į sznekantįjį.

Mariulė su savo draugėmis ir nekuriomis vaikėšais stovėjo prie atvirų durių kalvės ir dyvydamiesi prisiziurinėjo jo darbui. Prikalęs retėžį prie stulpo, jis taip drucziai traukė, tarsi norėdamas persiliudyti, ar tai iszturės.

— Jis isz galvos iszėjo — girdėjo sznekant.

— Nesibijokite! patylomis atsakė Baltrus — asz dar isz proto neiszėjau, niekam pikto nedarysiu. Kaip asz gyven-damas nieko nekludžiau, taip ir numirsiu. Ateikite ar cziaus!....

Visi atstraukė atgal. — Baltrus sunkiai atsidusėjo.

— Nu, Dievas su jumis, man ir taip gerai! — jis su piktumu sznekėjo: Niekad nemislyjau, kad ateis laikas, kada nū manęs bėgs, kaipo nū draskanczios žvėries.... asz jus nekaltinu, toks jau mano likimas. Asz savo priderystę iszpildžiau, galiu laimingai mirti. Likkite laimingi, mylimieji, — po mano smerties neapleiskite mano senelių, ir prieg tau nepavelykite manę atriszi nū retėžio.... kūmet dar esu gyvas, asz pats savę pririzsau.

Jis užtylėjo. Veidas persimainė, povyzis aptemo.

Prisiartino naktis, kaimynai nuėjo, tėvas ir motyna, uždarę vartus, sugrįžo kalvėn. Baltrus jau nesznękėjo, tikai stovėjo arti stulpo. Nakties viduryje pradėjo draskytiesi ir kriokti, retėžiai žvangėjo, isz kalvės atsigarsėjo riksmi. Tėvas žegnojosi, motyna raudodama szaukėsi prie Dievo. Pagelbėti jau nebegalėjo. Baltrus nei vieno nebepažino, nieko neapkentė. Auszrai ausztant, isz burnos pradėjo seiles su putomis verztiesi, ir kada užtekėjo skaisti vasaros saulelė, jis iszsitepė, nusikriokė isz visos krutinės ir pasimirė.

Lakunas.

Mus praszto apgarsintį sekanciją korespondenciją:

Hofa Park ir Pulaski. „Wiaruso“ 33 No. pasakyta, kad lenkų kolonija Hofa Park ir Pulaski tokią bėdą kenzia, jogei ukininkai prispirti yra iszszadėti savo laukų ir bėgti kur kitur, idant isz bado neinumirti. Ant tokios neteisybės ir apkalbėjimo negalime tyletti, kadagi tosios blevyzgos ne tam kuris lauką pardūda, ale mums visiems gėdą daro. Reikia zinot melagiui, kad mės czion susirinkę ukininkai visi drauge gyvename sutikime ir vienybėje, provų ir barnių pas mus nėra, trusiame apie savo buvimą ir lauką ir garbiname Vieszpatį už jo visas

dovanas. Dėl sarmatos apkalbančių pasakome, kad kolonijoje mūsų turime lauką gerą, vislab ką pasėjame uždera ir geresnio sav netroksztame. Czionai vandū geras ir sveikas, oras geras, ligų nepažistame, į miesta nepertoli. Reikia tik proceevoti, o Dievas ukvatniai padeda, vienok reikia pridėti rankas ir prakaitą nusiszlūstyti, nės su sausa kakta ukininkas turtų nesuilauks, o kepti karveliai jam į burną neįleiks. Kas tingi proceevoti ant lauko tam laukas gėrybių neparnesz; su pirsztinaitėmis vaikszczioti ant farmos, idant saulė rankas neapdegintu — netinka, ir toksai atėjęs dūnos czion zinoma nevalgis; tokiems zinoma nepatinka Hofa Park ir Pulaski kolonija. Mės czion nerėkiame, kad mūsų kolonija geriausia už visas butu, nės tai yra agentų ir tų, kurie laukus pardūda, dalykas girti savo laukus (nės kitaip nepardūtu); tai ne į mus priguli; mės tik giname tai, ką melagai apie mus neteisingai raszo; dėlto mės sziaudien dar kartą jiems pasakome, kad geresnių laukų ir vietos jieszkoti nenorime ir isz Dievo malonės kąsnį dūnos turime, o ant iszeigų taip jau skaitiką atrandame. Kiti ukininkai giriasi su savo ukėmis ir turtais, statosi turtingais, o vienok mės, nors pradinkai, neseniai ant pustynės užėję, neužtraukėme „mortgage“ ant savo ukių, nės velyk apsieiname be karietų, ne kaip su jomis ir skolomis.

Girdėjome, buk raszė kelios rėdystės, kad ukininkai Hofa Parko ir Pulaski nelaiko jų laikraszczių per tai, kad esti per biedni. Ant to atsakome, kad beveik koznūse namūse galima užtikti laikrasztį, ne tik czion Amerikoje iszleidžiamą, bet ir isz Europos, ale tik tokius laikome, kurie neteisybėmis ir pliovonėmis neuzsiima. Geriausias zenklas apie mūsų koloniją tegul bus dienos — 3, 4, 5 ir 6 Liepos mėno, kuriose czion daugiau per 100 asabų pribuvo — vieni pirkti, kiti jau nupirtus laukus apžiūrėti. Pamatę gėrybes ant laukų, ne vienas pasiskubino įgyti sav sklypą žiamės! Taip, mieli broliai, kur ant sykio suvažiūja 100 žmonių dėl vieno dalyko, t. y. dėl pirkimo sav sklypo lauko, ant kurio nori iszdirbti savo kaulams atilsį ir vaikams bei vaikų vaikams palikti paminklą, tas gerai apsižiuri ką perka ir kur sunkiai užproceevotą centą sukisza. Užtiesą, randasi tokių žmonių, kurie apie ukininkystę visai nieko nesupranta — tokie nusipirkę pustynę, mislyja,

butent atėję ant jos tūjaus apspils aukšu. Zinoma, ta vieta iszslūs aukšą, ale reikia pirma ant jos padirbėti ir aukso sėklą pasėti. Atsitinka, kad ateina ant farmos tokie, kurie rankpiningius ant lauko dūda ir su mažu spasabu czionai atsikrausto; pradeda lauką krapsztyti, idant ką ant jo pasisėti, karvę nors vieną nusipirkti, miltų ant dūnos užsiarti, bet isz to nieko neiszeina — kada tas mažas turtelis iszeina, bėda per langą dirsteria, ir tokie nenori suprasti, kad kozną pradžia darbą gaiszina; vienok tarp mūsų randasi czion ir tokie, kurie kentėjo porą metų, bet sziaudien ir iszsimokėjo ir galvijų prisiaugino ir vargas nū lango jau nuėjo. Su dideliu velyjimu pasiliecame: W. Peplinski, J. Rozmarynowski, F. Bemka, M. Szydlack, A. Sobiezczyk, F. Spychalski, T. Krygier, K. Gałoska, F. Garak, F. Lepak, W. Siejmanski, J. Mar-noha, J. Krumrai, J. Rozniarek, F. Przybelski, J. Manakalski, J. Kozłowski, A. Polczinski, A. Baranczyk, A. Paservic, G. Swekatowski, A. Teichner, M. Wujek, K. Szieznega, J. Adler, J. Kubiuk, T. Wentland, A. Welcyng, F. Miller

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Shenandoah (koresp. „Vienybė“). Anū tarpu rinkdams paraszus dėlei paliūavimo rėdytojaus „Lucifer'o“ p. M. Harman'o isz kalėjimo, radau daugumą isz brolių lietuvių su skupiai susiaurėjusiomis nūmonėmis dalykūse net ir meilės artymo. Daugumui tamsunų nepagelbėjo nei mano iszguldinėjimai apie nekal-tai įstumtą žmogų į kalėjimą; o kiti kad ir davė savo paraszus, bet su drebuliu isz barmės. Mat vis dar lietuviai pasirodo visokiūse dalykūse esą daug tamsesniais už kitus svetimtauczius. Svetimtaucziai man maloniai davė savo paraszus kur tik pareikalavau, ar jis pažįstamas man ar ne, be jokio ilgesnio jam iszguldinėjimo. Dabargi praneszu visiems szauniems lietuviams per „Vienybę“ dėlei dziaugsmo, ogi ir paiksztams ant gėdos, jog tas kareivis liūsybės tapė iszleistas isz kalė-

jimo 30 dieną rugpiūtės. M. Harmanas tapė apsūdžtas per Kansas distrikto sudą ant penkių metų į kalėjimą ir \$300 koros, už „non — mailable matter in the mails,“ bet per pasistengimą darbininkų tapė išliūsūtas, kurie su keliais deszimeziais tukstanczių paraszų nusiuntė peticiją Prezidentui Suv. Valstijų, kuris, ar noromis, ar nenoromis turėjo prilinkti tokiai gaujai meldimų. Taip sziądien tas skelbėjas liūsūbės yra liūsas per įtekme apszviestėnių darbininkų, ir reikia tikėti, kad ir antras jo spendimas, kuris bus atliktas Lapkrietyje, nebus jau taip asztriai barbariszkas, nės opinija darbininkų (ne anglinių, nės czia tirszti, tamsus debesiai dar kybo ant jų galvų) jau palengva vis stumia besielūszius piningius areziaus sienos. Laikas vis palengva artinasi, kada galybė kapitalistų grius su baisiu poszkėjimu. Taip, laikas artinasi, o mės dar vis užsimerkę grabaliojame apie klemkas musų neteisingų pranaszų ir visokių apgavikų. *M. J. Andriukaitis.*

ANT LIETUVISZKOS BAZNYCZIOS apturėjau pagelbą piningūse nū sekanczių žmonių:

Isz Cristal Lake:

J. Kalaszkevyczius 10. Adomas Vaznelis 5.
Isz Priceville.

Kazyz Szlukszta 2. Vincas Molluzis 1. Jan Michalowski 1. Jonas Girdziunas 2. Jakub Tarasewicz 1. Aleksandra Zaras 1. Pranciszkus Czesekas 1. Motiejus Tamoszauckas 1. Kazyz Mallnaukas 1. Jan Pojewski 1. Jozef Terlecki 50 c. Juozas Kapstas 1. Kazyz Tamoszaitis 1. Tadeusz Tamoszaitis 2. Stanislaw Mojzisz 1. Jurgis Bercziunas 50 c. Mikas Buzunas 1. Juozas Rabkauckas 2. Tamoszjus Zataviackas 1. Zigmaz Matzleszius 1. Jonas Bartkus 50 c. Jonas Totoraitis 1. Vincas Vincovyczius 1. Roze Mockevyczienne 1. Lindvikas Garlevyczius 2. Jonas Szkvietis 1. Antanas Paszkvyczius 1. Juozas Balczietis 50 c. Antanas Miellaukas 50 c. Jonas Plikis 50 c. Pranciszkus Petronis 50 c. Julian Kilinda 1. Antanas Teletszas 1. Juozas Degutis 1. Jonas Dzevius 1. Lindvikas Bubals 1. Kazyz Czopulis 1. Jurgis Zilis 1. Jokubas Balczutis 1. Antanas Kaskauckas 50 c.

Isz Scranton.

Pranciszkus Marcinkevyczius 3.

Su padėkavone

Kun. A. Burba.

Gromatnyczia.

— Musų korespondentams.
Raszant į „Vienybę“ kores-

pondencijas, reikia jas padūti ant paczto seredoje, idant ant ketvergo ar petnyczios mės gautumėme. Vėliaus atėjusias negalime laikrasztyje patalpinti.

— Tie ką yra atsiuntę piningus ant kningų, trumpame laike apturės jas, kadagi jas kas dien mės tikimėsi isz Prusų gauti.

— „Ukininko“ rėdytei. Siųskite laikrasztį ant sekanczio antraszo: John Daukszys, Mahanoy Plane, Schuylkill Co., Pa.

Pajieszkojimai.

Marijona Bagdanavyczienne pajieszko savo brolių Vincento ir Mateuszso Zubrickų. Jiedu paeina isz kaimo Srėbalų Griszkabudzio parapijos, keli metai kaip Amerikoje gyvena. Jeigu kas apie jūdu žino, praszau dūti žinią ant szito adreso: Victor Bagdanovicz 351. Hamilton st. Grand Rapids, Mich.

Užmokejo Už Laikrasztį.

„VIENYBE LIETUVNIKU“

J. Dailidonis Baltimore	\$1,00
J. Balandis „ „	„1,00
P. Szerksznys Plymouth	„2,00
M. Raulynaitis Audenried	„1,00
B. F. Pec'k E. Bethany,	„1,00
J. Adamovicze Ansonio	„1,00
P. Bells Mahanoy City	„2,00
J. Baltruszaitis Union City	„1,00
J. Brazauckas Osceola Mills	„1,00
F. Mykolainis Minomenee	„1,00
J. Müller Lee	„2,00
Math. Cheslf „ „	„1,00

DĖL SKAITYTOJU.

Ant pareikalavimo siuncziam ant paziuros vieną numerį „Vienybės“ dykai. Raszant į rėdystę su reikalu, reikia pridėti už du centu markę dėl atsakymo. Užmokejusieje, o nepakvitavotiejeje abonentai tegul atsišaukia. Raszant apie permainymą adreso, butinai reikia pasakyti vietą, kur pirma laikrasztis ėjo. *Rėdystė.*

MILAUCKO KROMAS valgomu tavoru ir visokiu naminiu daktu randasi ant

No 108 Center st. Shenandoah.

Leidziasi ant lioteryjos

Namai

Del dviejų pamilijų su LOTU, DARZELIU, prisodintu medžių, tvartu, szuliniu ir visūmi kūmi, davadniai įtaisyti verti \$2000. Tikietas vieną dolerį. Traukimas bus 17 Sausio [January] 1891 m.

Antanas Pavlauckas

Mt. Carmel, Pa.

The Australian Medicine Co's Great Tonic Blood Remedy. Australian Red Weed (Australiszkoji Raudonoji Žolė). Didžiausia kraują czystyjanti gydyklė. Szimtus ligų pagydė szitoji gydyklė. Australiszkoji Raudonoji Žolė yra pardūdame kožname krome ir aptiekoje.

Krautuves: ant Public Square Wilkes-Barre Pa. ir 3 S. William str., New York'e.

Mes gyvename gadynėje progresso. Kožnoje szakoje žmogiszkojo veiklumo — prekyboje, dailose, mokslūse ir mekanikoje nauji dalykai yra iszrandami, naujos buitys iszplėtojamos, senosios teorijos nugriaunamos, pasenėję bukiai atmetami. Szitas progressas visūse dalykūse užkliudė žinoma ir aptiekorystę su medicina. Pasekomis to yra toji buitys, jogei daug permainų tapė įvesta į gydymą ligų. Daugelis gydyklių, placziai vartojamų musų tėvų ir daktarų tapė atnestos, kaipo nevien nenaudingos, bet neretai dar ir kenkianczios. Taip merkurio (gyvsidabris) buvo labai placziai vartojamas senovėje, sziądien-gi jis yra pripažintas už kenkiantį vaistą ir jo vartojimas yra kaip galint vengiamas. Tokiu budu, kada sakoma yra „musų tėvų gydyklė,“ negalima yra visūmet akilai į jos gerybę tikėti. Nauja gadynė, nauji reikalai, naujos ir gydyklės. Australiszkoji Raudonoji Žolė yra visiszkai nauja gydyklė, grynai augmeniszka ir ant praktikos iszmėginta. Raudonoji Gydyklė yra patiekta per szios gadynės žmones, kurių mokslas, patyrimas ir nagūtumas yra daug toliaus augsztesnis, ne kaip musų tėvų kad buvo. Taigi jie yra daugiaus mokslingesni patiekime gerų gydyklių, nės musų tėvai kad buvo. Raudonoji žolė nereikalauja, idant mes ją girtumėme, kadagi ją giria kožnas

vienas, kas tik turėjo progą ją vartoti. Kaip kraują czystyjanti gydyklė — ji vargu ras kitą tokią, kuri jai galėtu prilygti. Delto-gi tukstancziais ateina pas mus gromatos su padėkavonėmis isz visų krasztų nū tų, kurie vartodami szitą gydyklę iszsigydė nū neiszgydomų per metų metus ligų. Neturime vietos czion drukūti tų padėkavonių, drukūdami jas ant tam tikrų arkuszų Raudonoji žolė gydo sekanczias ligas: Dusulį, Asthmą, Eczemą, Reumatizmą, Nerviszkumą, Malariją, Neuralgiją, Dispepsiją, Užkietėjimą vidurių, pilvo ir inkstų ligas, skrofulas, syphilį ir galybę kitų.

Jeigu tavę niekas negali jau iszgydyti, tada pamėgiuk szitą gydyklę, o tikrai busi sveikas.

Apgarsinimas prenumeratos Žodyno Kuningo Mykolo Miežinio.

Daugelis atsiuncia į Tilzės kninginyčias užklausymus, ar negalėtu gauti lietuvišką žodyną, ale kninginkai priversti yra atsakyti, nės Kur šaičio žodyno kupčystoje jau visai nėra, o naujas žodynas kuningo Miežinio dar neišėjo, dėl stokos kašto. Buvo pradėtas spausti, ale, mirus autoriui, turėjo pasiliauti, dėlto kad nebuvo kam dūti kaštą. Dabar keli lietuviai sustatė komitetą dėl veiksnio iszdavimo to veikalo su pagelba prenumėratos.

Taigi šitūmi apgarsinimu užprašom mylėtojus lingvistikos abelnai ir mylėtojus lietuviškos kalbos įpačiai, prisidėti su savo piningais prie šito didei svarbaus dėl lietuvių, latvių lenkų, ir maskolių darbo, nės žodynas išeis keturiuose kalbose: lietuviškoje, latviškoje, lenkiškoje ir maskoliškoje.

Žodynas dėl užsirašančių iš augšto kaštūs 2 rubliu arba 5 markius, o perkant po išėjimui atsieis 3 rubliai.

Kas nori, idant žodynas greit pasirodytu, tegul siuncia piningus ant antrašo:

Sannius p. Neukirch Rokaiten Ostpreussen Germany.

Sykiu su piningais prašom siusti žinią į rėdystę „Varpo“ arba „Šviesos“ dėl kontrolės.

Žodynas turės apie 350 puslapių ir 8-vo smulkaus rašto

Iszdaveja:
Szernas.
Jonas.

Pasakojimas

Antano Tretininko)

Parasžė Motiejus Valanceauskas, Vyskupas Žiamaiczių.

„Praslinko keletas dienų, lavonas pradėjo dvokti, bet karalienė nedaleidė laidoti ir stygavojo atgysiant mergelę. Vieszpatis, iszklausęs jos meldimą, atgydė mergelę, bet neilgam. Priskėlusi isz numirusių tarė: „Ar žinai ką, motynėle, tamstai meldžiant Vieszpatį, kad manę prikeltu, asz buvau danguje gražiausioje drangystėje szventų mergelių ir nenorėjau, idant Vieszpatis iszklaustytu maldas tamstos, bet Vieszpatis tarė: prižadėjau niekam meldžiančiam per užtarimą S. Antano neatsakyti, todėl, kelkies, tacziaus po penkiolikos dienų vėl į dangų sugrįžsi. Todėl, neverkk, motynėle, jogei neužilgo vėl mirsu.“ Kaip pasakė, taip ir įvyko: penkioliktoje dienoje vėl dailiai numirė.

„Vienas Szpanijos vyskupas pametė didiai brangų žiedą; gana įieszkofęs ir niekur neradęs, meldė Vieszpaties, idant per užtarimą S. Antano susivoktu. Kazikūmet vyskupas, su svecziais pietus bevalgydamas, pradėjo sznekėti apie stebuklus per užtarimą S. Antano datirtus, pridurė: ir asz meldžiau Vieszpaties, idant žiedą atrasečiau, tacziaus lyg szioliai neturiu.“ Vos tai pasakė, žiedas bįmpt nū palubės ant stalo nukrito. Visi svecziai stebėjosi prajovui ir garbino Vieszpatį.

„Italų žiamėje vienai ponei pragaiszo brangus su maneliais papūsztas auskaras. Nebesumanydama kame įieszkoti, užpīrko miszes prie sz. Antano. Paskiaus atidariusi skrynelę atrado abudu auskaru ir tarė vyrui savo: „szitai atradau skrynelėje abudu auskaru, turi buti pirma negerai teperveizėjau; be reikalo iszleidau piningus miszes užpīrkdama.“

„Kelioms dienoms praslinkus, norėdama su auskarais pasipūszti, atidarė skrynelę — atrado vieną tiktai auskarą, o vietoje antrosios piningus, ant miszių dūtus. Gailėjosi paskiaus savo tauzyjimo, bet neblaiku; auskaras amžinai prapūlė.

„Dotnavos bažnyčios zokristijoje 1817 m. kas-žin kas pagveldė nedidį, bet gryno sidabro smilkintuvą. Zokristijonas, veikiai pasigedęs, klausinėjo žmonių, zokristijoje pasitūkusių — bene nematė kas žmogų vagiantį? Tai girdėdamas vienas sziauczius keikė žmones vagiančius szventus daigtus, o zokristijonas jam tarė: „prieteliau, szitai kuningas iszeina miszių laikyti prie altoriaus sz. Antano, eikiava iszklausti, bene parodys tas szventasis vagį?“

„Iszėjė abudu klaupėsi ir klausė. Miszioms baigiantėsi, sziauczius sucziaudėjo ir pareikalavo skepetą nosį nuszlūstyti. Siekė į kische župelės, betraudamas skepetą isztraukė ir lenciugėlius smilkintuvo. Zokristijonas, pamatęs, jo nebeatstojo, sugrįžo abudu po miszių į zokristiją ir su gėda sziauczius turėjo atidūti smilkintuvą.

„Metūse 1857 degė Telszių miestas. Ugnis, pavėju eidama, natkino namus visa paažere. Kromininkas Dovydas, žydas, matydamas pakareziui ugnį einant, suprato ir jo namus nebtversiantės; todėl skriejo prie klebono Manavyczės, davė jam rublį ir tarė: „tėveli, atlaikyk miszes prie sz. Antano, idant gelbėtu mano namus.“ Dovydo namai tebyra ir lygszioliai (1872 m.); žydas tacziaus į katalikus nepervirto.

„Bet kas iszskaitys prajovus nū Vieszpaties per užtarimą sz. Antano padarytus! Todėl mažne nėra bažnyčios, kurioje nebutu altoriaus sz. Antano, nės žmonės visur prie jo glaudžiasi. Ir jus, vaikai, jį mylėkite, turėkite jo abrozėlį ir kūmet — ne — kūmet poterėlius kalbėkite.“

IV.

Apie gerą darbą.

Rytą metą sugrįžė vaikai per kiaurą dieną skaitė. Vos pietai jų darbą pertraukė. Subrėszkus, studentėlis Stasius tarė mokintojui: „tamsta žadėjai ką — norint mums papasakoti.“ Szis atsakė: „gerai, gerai, padėkit lementorius.“ Vaikams padėjus ir apskū sustojus, Antanas szaip prabylo:

„Laike sumisziemo 1863 m. nepertoli nū Papilės miestelio, Jonaiczių sodelės mėsėdžiūse, turėjo savo butelį Mateuszas, didiai darbus vyras. O vedęs moterį Marijonę, sulaukė sunaus, kurį apkriksztindino vardu Povylyu. Tam vaikui užkliudžius szeszoliuktus metus amžiaus, kilo prie mūsų sumisziemas arba karė.

„Mateuszas paprastai miszke taszė gantas; tomis vartavojęs ir padirbo sav krume trobelę. Vieną rytą Povyliukas, Sabaliu vedinąs, atskriejo prie tėvo parsigandęs ir tarė: „Oi, tėveli, nebuvai namie, įsisuko, girdi, į mūsų namus maskoliai, reikalavo mėsos, sviesto, dūnos ir piningų. Motinėlei ir man per kuprą gunkst, gunkst, sudavė, rasi butu ir trobą iszvertę, jei Vieszpatis nebutu vyresnėlį atsiantęs. Tas, girdi, su spindincziais drabužiais apsirėdęs ir kas dedasi pamatęs, isztraukęs szoblę pradėjo maskolius takszt, takszt tvotinti; vienas nebtverdamas pro langą iszszoko ir tą dzinkst iszdaužė, visi spruko laukan ir iszėjo ant Kurszėnų linkon.“

„Atsakė tėvas: „Oi negerai, kad asz namie nepasitikau, bucziau sudavęs tiems bezlėpiczioms.“ Tarė Povyliukas: „O ką butumei padaręs, tėveli, visi girdi su strielbomis, su geležies įieszmais, su szoblėmis ir su pyksztilietomis neszinįs — baugu ir veizėti.“ Atsakė tėvas: „To bucziau neveizėjęs, juk ir gaidys ant savo pieszų ir szū savo namūse yra drąsesnis. O kirvis kam? Czakszt į kaktą pirmam į trobą lenda — ir gana!“

„Paskiaus pridurė: „Jau yra vakarop, antkaišk bulves vakarienei ir padėk man gantas kraulioti.“ Szis, supustęs ugnelę, antkaitė ir darbavosi su tėvu. Bulvėms iszvirus susėdo valgyti, iszsrėbė bliudą rugsztaus pieno ir sugulė.

„Rytą metą abiem sukilus, motyna Marijonė atneszė pri-laidienės szmotelį ir iszvirė batvinius. Visiems pavalgjus, sunus su tėvu iszėjo į miszką prie darbo, o Marijonė grįžo namon. Besidarbūdama prieszpjetėje iszgirdo ant Papilės linkon pakszt, pakszt szaudant. Tarė Povyliukas: „Oi, tėveli, tatai musiejie su maskoliais muszasi! eikiav veizėti, kurie kurius pergalės, kam teks suteptasis galas?“ Atsakė tėvas: „Sūneli, yra sakoma: kame piningus skaito, ar baras, muszas — isz ten bėgk szalin! o tu nori į ugnį eiti, ar tatai tavo protelis?“ Sunus tarė: „Tėveli mudu į ugnį neeisiva, bet isz tolo dabosiva, eikiava, eikiava!“ Paklausęs tėvas ėmė kirvį su sunumi vedinąs ir ejo. Kokį verstą miszku nuėjus, Sabalys, į szalį pabėgęs, pradėjo didiai loti. Tėvas tarė: „Jau szuniukas azį rado!“ Beregiant Sabalys cypdamas sugrįžo ir vėl nuskriejęs lojo. Povyliukas szoko veizėti, pamatė begulintį maskolių vyresnį, aptekusį su krauju ir pava-

dino tėvą.

„Povyliukas per dvi žiemi Veksniūse mokiniasis rasžo, kiek tiek nužlėbė lenkiskai ir klausė gulincio: „Kas esi?“ Tas atsakė: „Esmi pulkauninkas maskolių Czertkov, musziausi po Papile su jusų Jablonauskiu, kurs musūsius baisiai pamusžė. Asz, su dviem kulkom parszautas, pradėjau alpuli ūti, pajojau į szalį ir ezia szitai nukritau nū arkljo; jei galite, gelbėkita!“

„Sunus pažeistam prisistebėjęs, klausė: „Meldžiamasis, bene tamsta iszvariai užvakar maskolius isz musų namų?“ Szis atsakė: „Asz tatai, asz!“ Tarė Povyliukas žiamaitiszka: „Tėveli, gelbėkiva jį, geras yra žmogus, juk tai ir namus musų nū maskolių apgynė.“ Klausė tėvas: „O kaip jis vadinas?“ Sunus atsakė: „Pulkauninkas Czertas.“ — „Ką tu szneki, sunau“ — tarė tėvas — „kas gali su czertais įsidūti? Geresniai užmuszkiva ir bus vienu pajūdėliu mažiaus!“ Sunus atsakė: „Neveizėk to, tėveli, paprastai maskolių tokios pavardės menkos, beje: Golokvostov arba plik — bulis, plik-ūdegis, Kozodovlev arba ožkasnaugis, Veriovkin arba virvinis, Zamarajev arba apsjbjaurojės, Krivogubov arba kreivalupis, Žerebcov arba drigantinis ir taip toliaus. Kurie nors taip jūkingai vadinas, tacziaus kartais gali buti ir gerais žmonėmis.“

„Tėvas tūjaus iszkirto du mietu, sujungė su karklais, iszpyne, į tas kėstes paguldė ligonį, padėjo po galva sermėgą ir ketino neszi. Povyliukas klausė: „O kame tamstos arklys?“ Atsakė: „Turi buti ezia netoli.“ Beregiant sunus paszoko, atrado arklį gražiai pabalintą, beglamziantį medžių lapus, ir atvedė. Taip girdi geras gyvulys, sziedviem poną neszant, ėjo paskui, kaip avinas paskui avinvedį. Trobelėje nebuvo kame padoriai paguldyti. Povyliukas skubėjo namon ir sugrįžo su pora arklių su gardėmis prikimsztonis su szieniu, paguldė ligonį ir nuvezė namon.

„Padoriai lavoną paguldęs, suplėszė senus marszkinius ir užkiszso skyles, isz kurių kraujas tekėjo. Marijonė davė ligoniui batvinių, bet tas maž tevalgė. Povyliukas, kaiszioldamas skurlotus, apstabdė kraują, ligonis buvo labai iszblyszkęs. Dar Povyliukas, sutirpinęs vaszką, su sakais ir aliejumi padirbo mostį, su kuria tvarstė skyles ir kas-dieną du kartu su drungnu vandeniū mazgojo. Kulkų kune nebuvo, nės isz abiejų pusių kojos ir szono buvo skylės; tos rodė kulkas kiaurai iszlindus.

„Marijonė vaiszino svezzią tūni, ką turėjo. Iszplovė jo kruvinas drapanas, Povyliukas szėrė arklį su szieniu; ronos ligonio puliavo, o po trijų nedėliū ir užruko. Tūni tarp Szauliūse paskelbė karėje kritus pulkauninką, o szis jau vaikszeziėjo. Pagijęs norėjo už viską užmokėti, bet Mateuszaz nieko nepriėmė:

„Pulkauninkui į Szaulius iszvažiavus, atėjo prie Mateuszaz lenkai ir iszvedė Povyliuką nenoriantį į miszką. Tėvai atsiszirdami nenorėjo leisti, bet nieko negalėjo padaryti. Žadėjo tėvą pakarti, ir turėjo iszleisti. Iszvedę davė ginklus ir padarė žolnieriu.

„Nedėlei praslinkus, Triszkių girėje lenkai susimusžė su maskoliais — prakiszso. Maskoliai sugavo szeszolišką musų jų ir nuvarė į Triszkius. Atjojo tūjaus Czertkovas, jau generolas, sustatė sugautūsius į eilę ir ėjo perveizėti. Nesitikečiai pamatė tarp jų ir Povyliuką. Didiai stebėdamasis ta-

rė: „Meldžiamasis, kas tavę ezia atvedė?“ Szis atsakė: „Tamstai iszvažiavus, lenkai manę nenoriantį iszvedė į miszką.“

„Generolas kitus suimtus iszvarydino į Kauną, o Povyliuką atskyres nuvedė į kleboniją, davė jam piningų ir rasztą, kad nieks jo nekabavotu. Dovanojo arklį, į kurį isėdusį liepė dviem szerzentam nuvesti jį namon ir tėvams atidūti.

„Tas atsitikimas rodo, jogei geras darbas, artymam padarytas, ne vien mirus, bet ir szioje pasaulėje nepraeina be užmokesties. Todėl, per kiaurą savo amžį szilkiteši, vaikai, daryti gerą žmonėms; tūkart ir tie padės jums reikalūse jusų.“

Tą privedimą iszklausę, vaikai spruko namon.

V.

Apie szunis.

Rytą metą Antanas perėjo į kitą gyvenimą ir vaikai ten subėgo. Mokinosi gerai, o brėksztaut gaspadoriaus sunus Prancus klausė Antano, tarydamas: „Musų szunias yra didiai pikti, visiems svetimiems nori įkasti, o tamstai einant, nei loti neloja, vyzgina su ūdegomis, it kazokai su savo ragozinėmis — pasakyk, dėlko taip?“

Atsakė Antanas: „Na gerai, Pranceli, isz priezasties tavo klausimo papasakosiu jums szį vakarą apie szunelius. Vieszpats Dievas sutvėrė szunelius dėl žmonių gerō, dėlto tai ir niekame nerandame szunių be žmonių. Szunias visūmet tarnauja žmonėms; vieni isz tų, maži, gyvena grincioze arba rumūse ponų ir trukiana namiszkius, kiti padeda žmonėms medzioti ir turi didelę ūslę, tretii yra sargais namų ir skaitosi už naudingiausius.

„Visi myli savo gaspadorius ir pažista namiszkius. Miegiti jautriai ir veikiai iszgirsta eiseną svetimo žmogaus. Ukininkas neturi didesnio prietelio už savo szunį. Jam iszvažiūjant, ar skrieja drauge, ar nelėidžiamas pasilieka namūse nuliudęs. Parvažiūjant sutinka, džiaugiasi, vyzgina su ūdega, szokinėja ir cypia isz džiaugsmo.

„Gaspadoriui, gaspadinei, ar vaikams įsirgus, užvis jei turi numirti, kaukia arba verkia savotiszka. Numirus kartais apleidžia namus ir padvesia isz gailiesezio. Pats sirgęs, patrakęs, namiszkių nekanda, neaprieja, bet iszbėga į svetimus namus ar laukus. Neuzkenczia žmonių, daranczių skriaudą savo gaspadoriui ir nenori į namus leisti. Už vis pjauna: zydas, maskolius ir ubagus. Zydas prie žnogaus ateinas niekumet jam nieko gero neatnesza, bet nori pelnyti, apgauti ar ką pavogti. Maskoliai ateinantieji lygia dalia nežada nieko naudingo gaspadoriui. Ubagai tyeziomis stumdosi, kad ką gautu isz gyvenimo, szuniems dūną numazintu. Vagis eina, kad ukininkui skriaudą padaryti, dėlto tai szuneliui tų visų baisiai neuzkenczia.

„Szunias užūdzia prietelius ir neprietelius savo gaspadoriaus, todėl, aplenkdami prietelius, kanda neprietelius. Užūdzia žmones — szunių prietelius, szunis mylinezius ir tų nedrąsko. Szitai, Pranceli, dėlto szunialiai manęs nebara, jog asz jus myliu. Reikia tad jus mylėti, o anie skriaudos jums nepadarys.

„Užvis nereikia muszti jaunų szuneliū. Regejau sziojį atsitikimą: Vienas ukininkas augino szunelį; susiedo vaikiukas, užlenkęs jį kercioje, sudavė didiai su lazda. Paskiaus per kiaurą savo amžį giežė apmaudą: kitų nekandžiodamas, jam tris kartus staibi įgrobė.

(Dar neviskas.)

Kolionijoje Hofa Parke ir Pulaski.

Galima pirkti žiamę pigiai: 1) Jeigu pirkikas visus kelius dėl pirkimo pats savo kasztu apmokės; tokiūse atsitikimūse galime pardūti kiekvieną farmą \$100 pigiaus. Musų kolionija yra vienintelė Wisconsin, kuri viską, visus kelius pati apmoka, ir tokiu budu mėš kas-met apie \$2000 išleidžiame. 2) Iksziol pardavinėjome žiamę su giriomis, bet jeigu pirkikas nori žiamės be girių, tai prekę jos mėš daug numuszame.

Kas į mus atsiszauks dėl farmų, tegul paraszo kokią žiamę nori įgyti — su medžiais, ar be medžių ir ar pats nori savo kasztu kelius išzdirbti. 3) Kožnas sklypas žiamės randasi ne toliaus per 1 — 4 mylias nu senųjų farmų, o tų randasi ten jau szintai aplinkėje. Dėl mapų ir kitų žinių szauktiesi prie

J. J. HOFFLAND Co.,
119 W. Water Str., Milwaukee, Wis.

Kningos! Kningos!

Pas M. Mocku galima gauti visokių Lietuviškų kningu, k. t.: maldakningu, istoriskų, mokalszkų, dainu, sztukauu ir kitokiu, kokiu dar iksziol nebuvo, o parsidnoda už žiamą prekę. Norintieje aptureti kningu katalogą raszykite gramatas ir indelkite marķę už 2 centu dėl atsakymo. Adresas:

Mr. M. Mockus,
P. O. Box 54 Detroit, Mich.

Milaucko Krome parsiduoda szipkortes ant geriausių ir drucziausių akrutų pigiau ne kaip kitur.

KATRAS NORI UZSIRASZYT

„VIENYBE LIETUVNIKU“

Ir siust pinigūs už ję, tegul eina pas:

BALTIMORE, M. D.: Kazimiera Zelegiri.

JERSEY CITY: J. Raszkauckas.

CHICAGO, ILL.: Bartlomiejū Szpakewicze.

MAHANŲ CITY.: Juozas Milauckas.

MAHANŲ PLANE, PA.: I. Czera-kawicze.

NANTICOKE, Pa.: Tamosziū Butkewicze.

PITTSBURG, Pa.: And. Tepluszi.

Shenandoah, Pa.: Kazimieriu Rádzewiczii.

Shenandoah, Pa.: Jona Bobina.

Waterburio, Con.: J. Danisewicze.

Scranton, Pa.: J. Bajorajti.

Wilkes — Barre, Pa.: J. Czernika.

Pittsburg, Pa.: Wincenta Kudziū.

Kas reikalaujate pinigų šiūstieje užmarę tiesiog į namus, dasizinkit pirma pas MILAUCKĄ.

Knigos pargabentos iš užmares, o kuros randasy krautuweje knigu Juozapo Paukszcio, PLYMOUTH, PA.,

1.) AUKSO AETORUS, arba SZALTINIS dangiszku skarbu nuo \$2,25 ct. iki \$5,50 ct.

2.) SENAS ir naujes AUKSO AETORYS puķkej apšarytas..... \$2, 75 ct.

3.) Toke jau kn. pratesniu aparū..... \$2. 25 ct.

4.) GARBE DIEWUJ ant auksztibes puķkej aparita su kabute.....\$2,00

5.) Toke jau su pratesniu aparū..... \$1, 65 ct.

6.) SZALTINIS DIEWISZKOS łoskos arba wydutinis AUKSO AETORUS puķkej aparita su kabute \$1, 50 ct.

8.) Pradze mokšto arba Elementorius lietuviszkas su gražejs skajtimajš tiktaj už.....o25 c.

9.) HISTORIJE SENŲ ir Naujo izstatimo su abrozeleis o25 c.

10.) istorije seno istatymo o50 c.

11.) 150 PSALMU DOWIDO karalaus pawydało kantyczku ir tejp dydeles..... o75 c.

12.) MENUO Szwencziausios Marijos Panos..... 30 ct.

14.) IZGULDIMAS metiniu szwentiu łabaj naudinga knigele..... o25 c.

15.) GIWENIMAS SZW.

MARYJOS P..... o30 c.

16.) WADOWAS in Dangu. o50 c

17.) Stebuklai Dievo Szv. Sakramente..... o40 ct.

18.) MOKSLAS RIMO Kataliku..... o75 c.

19.) ZINE apie gidima ligu kuno ir duszios apie lutery ir

KALWINA..... 1,00

20.) PAŁANGES JUZE, linksmi skajtimaj..... o40,c.

21.) KALENDORIUS ant 1889 meto „ „ „ „ o25 c.

22.] KALENDORIUS ant 1890 metu „ „ „ 25 c.

23.) Talmuda židu 10 ct.

24.) Sopulej Motinos Diewo 25 ct.

25.) Kajp Sumneine nuspa-kajiti „ „ „ 25 ct.

26.) Giwenimas Benedikto Labro „ „ „ 15 ct,

27.) Prisygatawojimas ant smerties „ „ „ 65 ct.

28.) Draugija dėl išzluosawima dusziū „ „ „ 10 ct.

29.) Giwenimaj szwentuju ant wisu metu kožnos dienos pirma dalis 80 ct., Antra dalis 80 c.

30.) Sopulej Jezaus Christaus „ „ „ 25 ct.

31.) Garsas ape bajsibe Diewo sudo „ „ „ 50 ct.

32.) Jezau mano atpirkojau 5 ct.

33.) Kalinis Diewiszkas 5 ct.

34.) Diewas mano ir wyskas mano „ „ „ 10 ct.

35.) Girtibe „ „ „ 10 ct.

36.) APŁANKIMAS SS. SAKRAMENTO..... o25 c.

37.) Izguldimas LITANIOS SZ. MARYJOS P..... o25 c

38.) PAWEJKSLAS IZGANITOJAUS su puķke maldele o5 c.

39.) SZ. PANA MARYJA Szidławos su maldele..... o5 c.

40.) PAWEJKSLAS SZ. P. MARYJOS su maldele..... o5 c

Daugibe wysokiu abrozelu su maldelem po penkis centus.

Knigos

ŁOCNOS SPAUSTUVES.

- 1.) Historije graziuos Katrukos ir jos wysoki atsytyklimaj „ „ „ 10 ct.
- 2.) Sumyszymas arba bajne tury dydeles akis Tykra tejsybe iš Suwalku gubernijos 15 ct
- 3.) Konstytucyje dėl darbininku „ „ „ 10 ct
- 4.) Historije apie gražą Magelona, duktery karalaus iš Neapolo ir apie Petra karejwi 40 ct.
- 5.) Uzystanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.
- 6.) Atsytyklimaj ant žiamės ir wandenio 10 ct.
- 7.) Du puķkus apraszymaj apie nedorybę zydo ir piktą augynimą wajku „ „ „ \$1,00.
- 8.) Puķkus apraszymas apie Lietuvą „ „ „ \$1,00.
- 9.) Namelis pustelniko paraszytas dėl puķklu Lietuwniku „ „ „ „ 75 ct.
- 10.) Apieka Diewo „ „ „ „ \$1,00.
- 11.) Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwio „ „ „ „ 50 ct.
- 12.) Juozapas Koniuszewskis arba kankinimas Unijotu po waldze maskolaus „ 50 ct.
- 13.) Kalendorius su pasakoms ir dejnoms 25 ct.

- 14.) Szwiesla Diewo „ „ „ „ 65 ct.
- 15.) Rinalda Rinaldinas „ „ „ „ \$1,50 ct.
- 16.) Dajnos išz wysur aurlaktos „ „ „ 75 ct.
- 17.) Nedorybes Rymo Cesarriu, historije išz lajko ponawojimo Nerono „ „ „ 80 ct.
- 18.) Puķkus apraszymaj ūkru atsytyklimu išz czesu wajnos 1863 metu „ „ „ 40 ct.
- 19.) Witas ir Korywna historije išz lajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 ct.
- 20.) Historije išz lajko Francuzkos wajnos Afrikoj „ „ „ 30 ct.
- 21.) Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. \$1,00 o abdarytas „ „ „ \$1,25.
- 22.) Jurgis Miłoslawskis „ „ „ 80 ct.
- 23.) Boleslawas arba antra dalis Genowefos 30 ct.

Dėl Draugistu Lietuwyszku

W. Słominskiene
679 Milwaukee Ave.

Chicago, Ill.

Paduodu dėl žines wysu lietuviszku Draugistiu kad mano krautuweje randasy wysoki dajktaj koki tik rekjalingi dėl draugistiu kajpo taj:

Karunos su patronu draugistes Juostos

Ženkłaj ant krutines (szarfos.)

Kwietkos

Pałkos dėl marszołku, etc.

ka nopigause. Apsteluotus dajktus tejsingaj padarau ir išz gerauso taworo. Per septiniolika metu tuo tiktaj esu užsyemus ir wysos draugistes dėl kuriu dyrbau wysokius dajktus mano darbo ne pejke.

W. Słominskiene,
679 MILWAUKEE AVENUE
Chicago, Ill.

AGENTAS no suwamu

Maszynu

o tejsos-gi už asekurawoje NAMUS ir wysokius DAJKTUS no ugules

GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str., Plymouth, Pa.

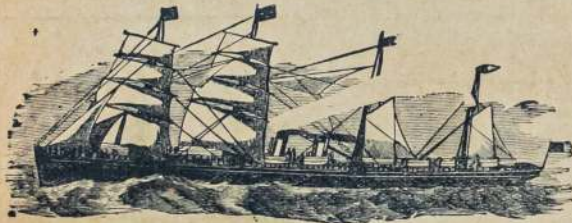
Kobee & Herschmann

Polski, Slovenski i Litewski

BANK

40 Canal Str., — 142 Division Str.,

New York.

Wiraj! duodam jum zine, kad mias parduodam Szifkortes, ant wysu pacztawu Szifu, už pigeuse preke, suncezem pyunigus, katruos jusu prietelej gali gaut in 15 dienu, musu kantoro galite susyszneket lietuwyszka ir lankiszka, atejkite ir matikite, kad mias per 20 metu, su koznu apseyname tejsyngaj ir grazej, megikite o nesygajlesyte.— Tejpos-gi parduodam tikietus ant wysu geleziniu keli Ameryke ir Europoje.

KANTORAS MUSU HAMBURGE IRA TOKIS

S. I. Herschmann, Teilfeld Str. No. 7-8.

Lietuwyszkas ir Lenkiszkas

K R O M A S !

(GROCERYS)

Wysokiu szwieziu Taworu.

Teipo-gi parduoda Szipkortes ing vysas dalis swieto, ant greicziausiu ir drucziausiu AKROTU.

Iszmaino visokius piningus o ir nusiunceze ing uzmare tiesiok in namus greit ir pigei.

Tom. Butkiewiczii,

5 Broadway, Nanticoke, Pa.

HENRY LEES & CO.

Pigiause wieta visame mieste ant pirkimo drapanu del vyru, vaikinu ir waiku, delto kad jie wisa tawora perka ne ant bargo tiktai už piningus.

Turime didziausi skyriu, visokiu kepuriu, skrybelu, czebatu, czeveryku ir szluru, ateikite o datirkite.

Gerj maininei czebatai už 125 ct.

Pora dailu szwentadieniniu czebatu 150.

Czeverykai po 125, 150, 175, ir 200.

Wienu zodziu sakant, visas taworas geras ir galimas patikt koznam, o prekios tai pigenios kaip kitnose kromuose, visam mieste.

Ateikite ir pamegykite, o busite kantanti, tiktai ne pamyrskite numero.

Henry Lees.

25 — 27. MAIN Str., PLYMOUTH, PA.,

J. PAUKSZTIS

Agentas Lietuwiszkas ir Lankiszkas

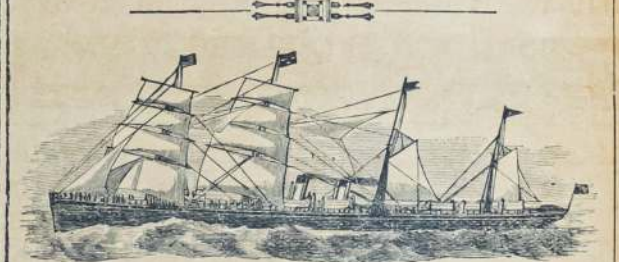
SZIPKORCZIU

(KART OKREŦOWYCH)

Ant wysu Kialu Mariomys Ka no pigeuse!

Prusyszkajs gereusejs akrotajs. Sunceze pynigus in wysas szalis swieto, o tejpos-gi ir iszmajno kajpo maskoliszkus, prusiszkus, austrjokiszkus, Francuzyszkus ir t. t.

Cziene Szipkorcziu.

Isz Europos i Ameryka.

Isz LIVERPOOL, GLASGOW, QUEENSTOWN, BELFAST, LONDON..	\$19.00
Isz HAMBURG, AMSTERDAM, ROTTERDAM, HAVRE OF BREMEN..	\$22.50
Ant geraus akrotu isz BREMEN in NEW YORKA..	\$24.00
Isz ANTWERPO in NEW YORKA.....	\$20.00
Isz ANTWERPO in PHILADELPHIE.....	\$19.00
Isz BREMO in BALTIMORE.....	\$21.00

Isz Amerykos in Europa.

Isz NEW YORKO in BREMEN.....	\$26.00
Isz PHILADELPHIOS in HAMBURGA.....	\$22.00
Isz NEW YORKO in ANTWERPA.....	\$22.00
Isz BALTIMORES in BREMA.....	\$22.50
Isz New Yorko in Liverpool, Glasgow, Belfast, London....	\$19.00

Lankiszkos knigos maudu, pargabentos isz uzmares.

- 1.) Westchnienie duszy pobożnej. Zbiór nabożeństw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów..... 1,50 ct.
- 2.) Głos synogarlicy, na pustyni świata tego jęczącej, t. j. nabożne duszy chrześciańskiejroz-

myślanie.....	1,40 ct.
3.) Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików.....	1,30 ct.
4.) Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństwa dla młodzieży katolickiej.....	70 ct.
5.) Wyborek nabożeństwa dla młodzieży katolickiej..	50 ct.
6.) Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich.....	45 ct.

Geriausės Bankierius

WILKES-BARRE, Pa.

Izduoda szifkortes ant wysokiu akrotu ir in wysas dalis EUROPOS. Suneze pynigus tiesog in NAMUS. Galima pas ji pasydet pynigus, uz kuruos duoda procento \$3,00 uz szimta ant metu.

Lietuwyszka, Lenkieszka ir Ungarszka gal susyzneket, ba prilanko tam tikrus zmonis. Ne uzmirszkite ipacz tie ka givenate arti to miesto.

Wilkes-Barre Deposit and Savings BANK.

Juozapo Paukszozio

Dvi didelės Krautuvės

visokių valgomų daigtų, kumpių, mišų, cukriaus arbatos, kavos ir visko, kas tikt užlaikyme gyvas-ties reikalinga. Taipogi parsiduoda czebatai, cze-verykai, marszkiniai ir visokie kiti daigtai. Viskas pigiausiai ir didziausiam pasirinkime.

Plymouth'e ir Edwardsville, Pa.

Fabrykas Gero ir Swojko

A ł a u s

— arba —

Braworas!

G. STEGMEIER & Son.

Wilkes-Barre Pa. Ten možna gaut Lager Beer ir porterio isz czisto jawo daritu.

M. KAHAN.

Turkiszkojo ir Rusiszkojo Tabako FABRIKANTAS,

Importeris ir pardavinetojas visokių tabaku, cigarų ir cigarėtu. Lietuwiszki prekėjai meginkite mano „RUSISZKŪSIUS PAPIROSUS“, o nelaiyksite kitokių.

510 South Third Str., PHILADELPHIA, PA.

Juozo Czerniko

„Kosciuszko Hotel“

Užpraszau brolius lietuvius neužmirszti užėiti pas mane. Rasite pas mane meilingą priėmimą. Vynai, likieriai, alus, cigarai ir užkandžiai visada pas mane kuo no geriausi.

118 Canal Str., WILKES-BARRE, Priez L. V. gelezinkelidary.

Tikras Lietuwiszkas KRIAUCZIUS

Kas norite tureti puikius parėdus, o uz pigià prekę, taipogi norėdami laivakortes (szifkortes) pirkti, arba pinigų nusiusti į Europà ir į kitas dalis svieto, atsiszaukite pas:

JONÀ MIELDAŽI,

Shenandoah, Pa.

Lietuwiszkas Salunas.

Alus, visokie gėrymai ir geriausi Cigarai. Parduodu taipogi laivakortes (szifkortes) ant visokių laivų ir siuncziu pinigų į visas dalis svieto kuo pigiausiai.

M. Klimas,

175 North Main Str.,

PITTSTON, PA.

W I R A J

SZTORNIAKJ

Jago rejkaŕaujete in sawo KRAUTUWE (KROMA) dajktu in sztora tada pirkite pas

Williamson'a ir Wallace

210 East Market Str. WILKES-BARRE PA.

Tenaj galima gaut ka no gereusiu ir szwiezeusiu taworu walgomu ir kitoniszku dajktu.

DYDELYS KROMAS!

“Furnishing Goods”

—Wysokiu dajktu kajpo taj:— marszkiniu

wyŕnoniu

audekliniu

panczeku

petneszu

wysokiu dajktu koku tik zmoguj prirejke. — Gausyte pas —

Chas. CASPER & Son

103 NORTHAMPTON Str.

Wilkes-Barre, Pa.

P i r m u t y n e

UZEJGA

Def LIETUWNIKU Pas

S. Paukszti KINGSTON, PA,

Arielku wysokiu,

Ałaus gardaus.

Wyno wisokio,

Cygaru ir t. t.

Ateik Broli pamatykie

Ir to wisko pabandykie.

LIETUWYSZKAS

Salunas.

Kureme def zobowos atėjgiu randasy Bylardas ir Wargonaj ant kuriu grajina tieze pasam-dity muzykantaj.

Def to kas noryte pralejst links-maj hajka ir atsygert gardaus Ałaus, Arielkeses parukit geru Cygaru.

—Atejkite pas:—

St. Ramanaucka

Luzerne Borough, Pa.,

UZEJGA gereuse def LIETUWNIKU pas

Juozo Zablacka

MAHANAY CITY PA.

Randasy gera ARIELKA, AŁUS ir wysoki Likierej, o tejpjos-gi CYGARAJ pujkus isz Turkijos pargabety o dumelis tejp swejkas kud gido kosuli.

SPAUSTUVE!

Vienybes Lietuvniku

132 Main Street,

—PLYMOUTH, PA.—

o Taip yra itaisyta jog gali spausdinti viską, kas tik jo
o darba jos priguli, yra ŁOCNOS MASZINOS, LITARU
o visokių didele daugybe, drukavojasi apart

„Vienybes Lietuvniku,”

o visokios konstitucijos, kningos dėl drau-
o gyseziu, apgarsinimai, tykietai gromatos
o kvieczianczios ant veselijos ir t. t.

— Visokiose kalbose, kaipo tai: —

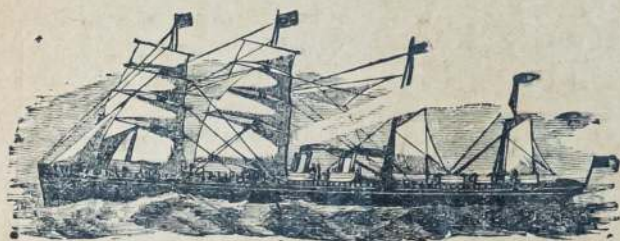
o Lietuviszkai, lenkiszka, angliszka, vo-
o kiszka, maskoliszka, italijoniszka, pran-
o cuziszka ir t. t.

ANT. PAJAUIS BANKIERIS

o Kas turi kiek PYNIGU, o noretu juos patalpint saugio vie-
toje kad jam ne pražutu, tegul patalpina pas mane **BANKOJE.**

Tejpos-gi randasy dydele zopostis wysokiu pyningu del iszmajimo, kalpo taj: Rusijos rub-
LEI, Prusyzkos MARKOS, Austryjokiszki GULDENAI, Francuzyszki FRANKAI ir t. t.
Jago katras atsyweza tez uzmares PYNINGUS, tuos tejpos-gi permajnu ant amerykanteku.
Suoczta pyningus in wysne dalis swieto tiesog in namus.

O tejposgi izduodu SZIFKORTES ant wysu liniju ant-pujkeusu ir
druozeusu ŁAJWU.

Wyskas tejsyngaj ejna
Ne uzmirskite

ANTANAS PAJAUIS
128 ir 130 Main str. PLYMOUTH Pa.

Pirmutinis Lietuwiszkas Kromas,

(Groceries) **PITTSTONE**, pripilditas wysokejs taworajs dėl žiwnasties, tejp-
gi ir drapanos dėl darbi ninku, wyskas ko no geriause parsiduoda pigej ir
tejsyngaj, -- primenu ir taj jozej parduodu Abrozus szw., knigas maľdu
ir historiju; o tejpgi szifkortes ant geriausiu ir druciausiu łajwu.
Tiktaj ne uzmirskite kad tan wyska gausyte: pas A. TEPLUSZI.

Nr. 177. NORTH MAIN Str. **PITTSTON, PA.**

Andriejus Stankevyczius,

Uzdejo didele krautuve visokių naminių daiktų, kaip tai:
Stalų, kedzių, łovų, vidrodzių (zerkołų) ir t. t.

Taipogi turi didele krautuve graziu ir

Pigiu Grabu

ir visokių daiktų atsitikime smerties.

Uzsijima pagrabais uz pigiasni ne kad kiti uzmokesti. Deľto-gi, jei-
gu kam prireiks ko, ateikite pas savo viengenti, kuris geriaus ir rapestin-
giaus viska atliks dėl jusu, ne kad svetingencziai.

And: Stankevyczius,

Ant Main ulyczios,

SHENANDOAH PA.,

Jonas J. Bobina.

Agentas no szifkoreziu

Szifkortes!

Szifkortes!

Parduodu szifkortes ant pujkiausiu ir drucziausiu ŁAJWU isz wysu
szalu EUROPOS. Ir tejpos-gi galu nusiut PYNIGUS in EUROPA tiesiog
ing namus.

Prietam tajkau dydely KROMA su wysokejs wałgomajs dajktajs,
ka tik namuose geraj gaspadynej pryrejke, ir su tuo nesygiriu: ba koznas
zino. Darbinu drebuziu ir wysokiu marszkiniu; zodziu kabnt wysko ga-
lima gaut,

Neuzmyrskite kad mano namas randasy ant uliczies
MAIN Numeras 132 szale paczto.

Shenandoah Pa.

LIETUVISZKAS

Salunas.

Łaikau gerą aľų, cigarus ir
geriausius gerymus. Kas
kartą atsilankys pas mane,
tas tikrai neeis pas kitą.

Vincas Szmerauckas,
PRICEBURG, PA.

LIETUVISZKAS

Salunas

Juzo Miliaucko,

Szaltas alus, skanus gerymai, gar-
dus, cigarai. Smagi vieta del uzei-
gos. Praszau brolius atsilankyti
pas mane.

Juzas Miliauckas,
MAHANAY CITY.

Lietuwiszkas Dziegornikas,

Pardavineja pigiau uz visus, viso-
kius auksinius ir sidabrinus daiktus,
kaipo tai: Dziegorelus, Lenciugelus,
Ziedus, Spilkas, Revolverius ir t. t.
Ir prijimu visokius dziegorius ir
ziedus taisyti uz labai mažą prekę, o
kartais ir uz dyka. Pakol eisite pas
svetingenczius, ateikite pas mane:
Kur viska geriau ir pigiau galite pirkt

Juoz. Roblauckas,
*Centre Ave. Sudzius Enoh namuose,
Plymouth, Penn'a.*

Sztaj brolej!

Jago norite geros trajankos
gaut, arba uzsyrukit kwepenti
cygara, taj ejkite tiesiog pas:

Wincenta Bobina

*Ant Coal ir Jordan ulyciu,
SHENANDOAH, PA.,*

Jis ira tykras Lietuwnikas ir tej-
syngas žmogus.